

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-27

KIADÓHIVATAL TELEFON
Str. Baron L.

ELŐFIZETÉSI ADATOK

Egész év
Félév
Negyedévre
Egy hónapra

Dl. Ramaseter Róbert
Ue. 8.

Budapest

X. évfolyam ♦ 148. szám

1929. július 4. Csütörtök

* 5689 év Sziván 26 *

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Forradalmi trónbeszéd

Az angol tradíciókat jelentő gyapjuzsákra felült az új lordkancellár és trónbeszéd alakjában elmondotta az új kormány programját. Minden egy történet, mint száz évvel ezelőtt: a külsőségek tekintetében semmisen változott. Ez is azt mutatja, hogy a politikai életnek épügy megvannak a maga mítosza, mint akár a művészetnek. És azt bizonyítja, hogy a legmerevebb formalizmust is meg lehet fölteni új, eredeti, sőt forradalmi lényeggel.

A reakciónak és a saját céljainak tulajdonuló forradalomnak legfőbb ismertető jele rendszerint az, hogy tulsok jelentőséget tulajdonít a formának és nagyon sok esetben elhanyagolja, sőt tönkretesz a lényeget. A jelekből ítélve, Angliában nem így fog történni. Itt egy egészen különleges politikai művészetrel a régi formákat és tradíciókat forradalmi tartalommal tudják megtölteni. Mert kétségtelen, hogy Európa legtöbb országában azoknak a szociális reformoknak megvalósítása, amelyeket a tradicionális gyapjuzsákról egy öreg lordkancellár olvasott fel az új parlament színe előtt: csak forradalmi uton volna megvalósítható.

Öt évvel ezelőtt a Baldwin-kormány egy csaknem kétszáz főből álló munkáspárti parlamenti képviselő asszisztálása mellett szavaztatta meg azt a szakszervezeti törvényt, mely angol formájában egyike volt a legreakciósabb és legantiszociálisabb európai törvénynek. És az angol munkáspárt a tiltakozásnál mégsem tett ellene egyebet, mert nem akart hozzájárulni forradalmi eszközökhöz; itt a demokrácia forradalmi erejében. Most, mint a trónbeszéd is bejelentette, Macdonaldék egyetlen tollvonással eltörlik Baldwinék szakszervezeti törvényét, tehát ők is a demokrácia erejével csinálják forradalmat. A szénbányajörök állami kisajátítása, melyről szintén megemlékezik a trónbeszéd, szintén forradalmi jelentőségű bejelentés, mert kezdetét jelenti a munkáspárt szociális programja megvalósításának. S mindezt egy, a legfőbb arisztokrácia patronusként szereplő királyi nyilatkozat mondja el a világ legnagyobb ámulására.

Az angol demokrácia valóban egészen speciális tünet nemcsak Európában, hanem az egész világban. Mintha az itt történő politikai események valahogyan Bernhard Shaw paradox tételét és szellemiségeit igazolná. Ő az, aki egyik legutóbbi drámájában is egy angol királyt jelelt meg a társadalmi forradalom végrehajtójaként. Ha az angol eseményeken végignéznünk, úgy látjuk, hogy ennek a paradoxonnak nagyon sok valósága húzódik meg a háta mögött. Azt látjuk, hogy a demokratikus társadalmi forradalom frontján ma az angol arisztokrácia legjobbjai haladnak elől és az angol munkáspárt legosztályharcosabb, legontudatosabb elemei a konzervatív párti atyák törzseiből sarjadtak ki.

Csak ennek a paradox valóságnak, helyesebben valósággá lett paradoxonnak világánál érthetjük meg, hogy az évszázados tradíciókat jelentő és megőrző angol parlamentáris gyapjuzsákról a szociális igazságtevés forra-

dalmi igéi hangozhatnak el. Különösen hangzik ez főleg a mi, romániai fiúink számára, ahol a demokráciát még tévedésből sem értelmezik úgy, mint Angliában. Itt a gyapjuzsák tradíciója helyett kizárólag a pénzeszsák tradíciója érvényesül s aki ezellen a tradíció ellen mer véteni, az szemben találja magával a pénzeszsákok összes kísérteteit.

A nemzeti parasztpárt — angliai szempontok szerint — még csak reform-

nak sem nevezhető változtatásokat akar létrehozni a közigazgatási reformtervezetben és a liberálisok és a pénzeszsák többi kreaturái, máris kivonulnak a parlamentből. A demokrácia két végelete s kétféle értelmezése ilyen hatalmas mélységeket vág a kontinens nyugati és keleti pólusai között.

Nálunk a szociális reformoknak még az említése is egyenlő a pénzeszsák tekintélye elleni merénnyel. Angliában

az évszázadok hatalmát és tradícióját megtestesítő gyapjuzsákról viszont forradalmi újításokat lehet hirdetni. Természetesen egy percig sem hiszünk, hogy a demokráciának nyugati és romániai értelmezései közül az utóbbi lesz a perdöntő erejű. Hiszünk, hogy az angol gyapjuzsákról elhangzó igék és az angol demokrácia ereje lesz az, mely egész Európa politikai és társadalmi arculatát rövidesen meg fogja változtatni. (s. l.)

Még nagyobb krízist jósolnak az őszi hónapokra a pénzügyi szakértők

Charles Rist nem akar hallani a Nemzeti Bank új politikájának megváltoztatásáról

(Oluj-Kolozsvár, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától). A nagyobb pénzintézetek vezetői az utóbbi időben egyre növekvő nyugtalansággal tekintenek a Banca Nationala új politikájára által kreált pénzügyi helyzet elé. Gazdasági körökben azt remélték, hogy a stabilizáció után a jegybank olyan mértékben fogja emelni a bankjegyforgalmat, hogy az a kamatok olcsóbbodásához és a gazdasági élet és vállalkozó kedv fellendüléséhez fog vezetni. Ezzel szemben, mint azt már megírtuk, az történt, hogy a Banca Nationala 21 milliárdról csaknem 18 milliárdra csökkentette a bankjegyforgalmat. A jó hírben álló Banca Franco-Romana bukása megrendítette a Románia felett tendáló külföldi érdek-

csoportok még fennmaradt bizalmát is és a külföldi pénzintézetekkel dolgozó romániai bankok szigorú utasítást kaptak, hogy a legszélsőségesebb óvintézkedéseket vezessék be a kihelyezéseknél.

Az ideai terméskilátásokról igen változatos hírek kerültek forgalomba, de felundulást jobb termés esetén sem várhat a pénzpiac, mert Európa annyira el van árasztva a racionalizált módszerekkel termelő Amerika gabonájával, hogy ezzel a primitív és drágábban termelt román buza nem képes a versenyt felvenni és a jó termés legfeljebb a belföldi árak olcsóbbodásához vezethetne. A romániai pénzintézetek megdöbbenéssel konstatálják, hogy a Banca Nationalához együttes memorandumuk

visszhang nélkül maradt, Charles Rist hallani sem akar a jegybank új pénzügyi politikájának megváltoztatásáról.

Ilyen körülmények között a pénzügyi helyzet ismerői rendkívül pesszimistikusan ítélik meg a helyzetet és az őszi hónapokra, különösen szeptemberre újabb hatalmas krízist jósolnak a pénzpiacban, amely könnyen kisebb-nagyobb megrázkódtatásokkal is járhat. Általános a meggyőződés, hogy a fenyegető és elkerülhetetlen újabb válsággal szemben csakugyan radikális eszközökkel lehet védekezni. Ezek a pénzügyi körök aggodalommal figyelik azokat a kétségbeesett erőfeszítéseket, amelyeket a kormány tesz, hogy a költségvetést egyensúlyozhassa.

Az angol fellrati vita első ellenzéki szónoka Baldwin, volt miniszterelnök volt

A lapok kedvezően ítélik meg a trónbeszédet. A munkáspárti képviselők vörös szegfűvel jelentek meg a parlamentben. Ujra Baldwin lett a konzervatív-párt elnöke

London, július 3. A parlament tegnapi megnyitását a király betegsége miatti távolléte megfosztotta gazdagabb ünnepélyes külsőségeitől. Az alsóházi tagok nagy része szürke uccai ruhában jelent meg a megnyitáson s némi élénkséget a szürkeségbe csak a munkáspárti képviselők kabátgomblyukában vörös piros szegfűk hoztak.

A trónbeszéd meghallgatása után az alsóházi tagok visszatértek a képviselőházba s kezdetét vette a fellrati vita.

Snell, a munkáspárt szónoka utalt a birodalom dominionainak és az anyaországnak egymásrataltságára, ami láthatólag jó hatást váltott ki.

Baldwin volt miniszterelnök a konzervatív párt elnöke volt az első ellenzéki szónok.

Kijelentette, hogy pártja a párt-szellem nélküli ellenzéki politikát fogja folytatni a kormánnyal szemben

Hangsúlyozta, hogy ugyanazonos állásponton van a munkáspárttal a munkanélküliség állandó rákfenéjének kiküszöbölése érdekében teendő törvényes intézkedések tekintetében. Ezután azt követelte, hogy a kormány precízírozza egyes kérdésekben, mint vámpolitika, gazdaságpolitika s más részletkérdésekben álláspontját, mert a trónbeszéd e tekintetben nem kielégítően világítja meg a kormány szándékait.

London, július 3. A lapok a trónbeszédet a józan mérséklet és óvatosság kitűnő művének jellemzik, amely szerencsésen kikerüli a vitára okot adható kérdésekben az intranzigens állásfoglalást és a legtöbb kontrovers kérdésben, mint a vas- és gyapotipar helyzete, a szénbányák kérdése, a választói reform stb. Másokban parlamenti tanulmányozó bizottság kiküldését helyezi kilátásba. Szerencsés megoldás volt a lapok szerint az is, hogy a trónbeszéd nem érintette ki a helyzetet a szakszervezeti törvényt illetően sem, amelyet nem el-

törlendőnek, hanem módosítandónak mond.

London, július 3. Az alsóház tegnapi ülése után a konzervatív párt-szervezetek konferenciát tartottak, amelyen újra elnökké választották Baldwin volt miniszterelnököt s neki bizalmat szavaztak.

Az értekezleten a volt miniszterelnök beszédet mondott, melyben rámutatott arra, hogy a konzervatív párt gyakran nyert és gyakran veszített csatákat s most arra kell törekedni, hogy a legközelebbi alkalommal újra győző kilátásokkal mehessen a párt a küzdelemben.

A konferencia felhatalmazta az elnökséget, hogy az egyes kerületekben részletesen informálódjék a vereség okairól s megfelelő intézkedéseket fogantasson esetleges átszervezésekkel.

ÉSEK

vastagabb letetés 50 lej, szűkebb 25 lej, 100 lej, 250 lej

izz. nő, aki minden háztartásban, házi vagy házi keres. — az fizetésre, honora reflexión a kiadó.

ökét és in- kat magas felvezetk. ezen lap deji ándál.

aldómó öreg ai — esetleg mellé — sür- st keres. — chner Zsig- ov, Kórház-

sható zsidó any folvé- tásron a tteremben.

er tibaszir arencz jó- Winkler ben.

atu butoro- két sze- július 1-re na Victo-

A Zsidó Kórházegyesület nagy sikerei a Szilágyságban

A Zsidó Kórházegyesület fardhatatlan vezetése vasárnap, június 30-án három helyen is gyűlést tartott, melyek lefolyásukban és eredményükben újból tanúságot tettek a zsidó áldozatkészségről és bőséges jutalmul szolgáltak azoknak a lelkes férfiaknak, kik a kora hajnaltól késő éjszakáig tartó fáradságos vidéki propagandá utakra vállalkoztak. Elías Abraham szamosújvári főrabbi korát meghazudtoló frissességgel és lelkesedéssel szónokolt mindhárom helyen, dr. Sebestyén elnök, dr. Jakobi Emil, dr. Ornstein Sándor, Nagy Samu stb. stb. mind mind elégtelleg láthatták, hogy szavaik nyomán miként nyílnak meg az áldozatkész lelkek.

Krasznán reggel 9 órakor gyülekeztek a Beth Hamidrásban, mely zsufolásig megtelt. A lelkesítő szónoklatok hatása alatt kimondották a kórházegyesület krasznai csoportjának megalakulását és a csoport elnökeül megválasztották Waldmann Lajost. Aelnök Ullmann Salamon és dr. Steiner Mór, pénztárnok dr. Sámuel J. választmány: dr. Fejveres Dezső, Klein Mendel, Goldstein Jakab, dr. Jakobovics Dezső és Jakab J. Varsoltól. A gyűlés alkalmával dr. Steiner Mór 10.000. Ullmann Salamon 15.000 lejt ajánlott fel, a hitközség évi 3.000 lejt szavazott meg. A kisebb felajánlásoknak összege megközelíti a 100 ezer lejt.

A kórház számára szükséges fehérenemű összegyűjtésére egy hölgybizottság alakult, melynek tagjai: Özv. Rotschild Ferencné, dr. Sámuelné és Ullmanné lettek.

A déli órák a kolozsváriakat már Tasnádon találták, ahol a hitközség vezetése vendégelte meg őket. A gyűlésen a kolozsváriakon kívül *Briszk* Miksa tasnádi főrabbi ajánlotta a hívek legmelegebb támogatására a kórházegyesület ügyét, melyet vallási kötelességnek jelölt meg. Utána dr. Rosenbaum Dezső beszélt, majd dr. Sebestyén József és Elías szamosújvári főrabbi, aki immár második beszédében újabb és újabb szempontokból világította meg a kérdést. *Fischer* József hitközségi elnök lelkes szavak kíséretében bejelentette, hogy a hitközség 50.000 lejt adományoz, saját részéről 10.000 lejt, *Kepes Gyula* 6.000 lejt. Dr. *Kepes Imre*, mint tasnádi fia, büszkeséggel látja főkeinek lelkesedését és örömmel konstatálja, hogy Erdély zsidósága jelenlegi nehéz helyzetében is volt egy nemzedék, mely tartóssat tudott alkotni.

Tasnád mindig erején felül támogatta a zsidó célokat, amint ez messze külföldön is híres. *Jeschiva* 150 hallgatója is mutat, reméli ezért, hogy a most mutatkozó lelkesedés is állandó marad.

Nagy Samu látva a nagy lelkesedést, Zilahon tett 25.000 lejes alapítványát 50.000 lejre emelte fel, mert mint volt tasnádi lakos ezzel akarja elismerését kifejezni a tasnádiak felbuzdulása iránt. A kisebb adományokkal együtt az eredmény jóval felül van a 100.000 lejen. A tasnádi csoport elnöke dr. *Rosenbaum* Dezső, aelnök *Paneth Géza*, titkár dr. *Klein*, jegyző dr. *Guttman*, pénztárnok dr. *Weisz Bernáth*. választmány: *Neumann M.*, *Sámuel S.*, *Salamon L.*, *Krappner I.*, *Frenkel I.*, *Weisz Vilmos*, *Alsószopor*, *Márton Ignác Szakácsi*, *Rozmann Csics*, *Löwinger S. Ákos*. A hölgyecsoprt elnöknője *Kepes Gyuláné*.

Délután 5 órakor alakult meg Somlyón a kerület a zsidó iskola helyiségében, mely a jelenlevők számára szűknek bizonyult. A gyűlésen képviselve voltak a szilágynagyfalui, szopori, valkói és sarmasági hitközségek is. *Geisler* Bernát Chevra Kadischa elnök nyitja meg a gyűlést és bejelenti dr. *Porjesz* Aladár 50.000 lejes alapítványát. Dr. *Sebestyén J.* köszönetet mond a fogadtatásért és ismerteti a kórházi akció állását, utána dr. *Benedek József* felolvas-

sa a határozati javaslatot, melynek értelmében megalakult a szilágysomlyói ker. az alábbi tisztségekkel: Diszelnökök: A szilágysomlyói, szilágynagyfalui, tasnádi és krasznai főrabbiak. Elnök: dr. *Keller Samu*, aelnökök: *Weisz Aron*, *Geisler Bernát*, dr. *Benedek József* és *Fischer József*, Tasnád, *Waldmann Lajos*, *Kraszna*. Pénztáros: dr. *Porjesz* Aladár, ellenőrök: dr. *Székely Sándor* és dr. *Sámuel Jenő Kraszna*. Főtítkárok: dr. *Markovics Jakab*, helyettesei dr. *Weinberger Zoltán*, dr. *Steiner Mór*, *Kraszna*, dr. *Bergl Kara Jenő* Szilágynagyfalui, ügyvezető titkár *Szilágyi Dezső* igazgató tanító, akiknek a gyűlés előkészítésében a legnagyobb része volt. Választmány: dr. *Gál Jenő*, *Brüll Kálmán*, dr. *Sámuel Vilmos*, *Steiner Lajos*, dr. *Weisz Samu*, *Feirer Salamon*, *Ungár Adolf*, *Kun Adolf*, *Csengeri Mihály*, *Löwbeer Arnold*, *Kis Gerő*, dr. *Somogyi*, *Goldberger Sándor*, *Lázár Albert*, *Klarmann J.*, *Klarmann L.*, dr. *Milicer József* és *Milicer Lajos*. Szilágynagyfaluból: *Sachs K.*, *Tasnád*, *Weisz Bernát*, dr. *Guttman J.*, dr. *Kaufmann Sándor*, dr. *Löwinger Lajos*, *Kraszna*, *Ullmann Salamon*, *Valkó*, *Rotschild S.* és *Ullmann Benjámin*, *Taub Ede* Szopor, *Rosenfeld Dezső* Sarmaság, *Kepes Gyula* Tasnád.

Dr. *Keller Samu* hálásan köszöni a bizalmat, melyet örömmel fogad, mivel

fontosnak tartja az ügyet. Felajánl a maga részéről 50.000 lejt és emlékeztet be hozza a vendégeknek, hogy a kórházi telek, melyet *Sebestyén* Dávid ajándékozott, azelőtt részben az ő családjuk tulajdonában volt. *Mikor Sebestyén* Dávid kijelentette, hogy azt valamely zsidó jótékony cél javára akarja adományozni, azonnal hozzájárult az eladáshoz és rendkívül örült neki, mikor egy év múlva meghallotta, hogy a telek kórház céljaira fog szolgálni. *Indítványozza*, hogy *Sebestyén* Dávidot és nejét a gyűlés külön üdvözzölje, melyet nagy éljenzés között fogadnak el. Bejelenti, hogy a somlyói zsidó leányegyesület öt ezer, dr. *Sámuel Vilmos*, a *Sámuel* család nevében 50.000, a *Hitközség* évi hat ezer lejt, a *Milicer* család 50.000, *Klarmann Lajos* és *Ignác* 50.000, a *Zsidó Nőegylet* 50.000, *Lázár Albert* mérnök 10.000, dr. *Székely Sándor* 10.000, dr. *Gál Jenő* 10.000, dr. *Weisz Samu* 10 ezer lejt stb. stb. adományoznak. A már kilátásba helyezett további adományokkal Szilágysomlyó egymaga megközelíti a félmilliót, a szilágysomlyói kerülettel és a hozzá tartozó csoportokkal együtt megközelíti, ha ugyan felül nem mulja a 800.000 lejt.

Dr. *Sebestyén József* meghatottan hajlik meg a szilágysági testvérek zsidó érzése előtt és remélve a további lelkesedést, bezárja az ülést, mely még sokáig kedves emlékeztében lesz a megjelenteknek. Gyűlés után a központi és a somlyói vezetőség tisztelgett az ősz főrabbinál, aki készséggel ígerte továbbra is erkölcsi támogatását az általa is szentnek tartott ügy javára.

Szerelmes dollármilliomosokból áll a világ legjobb énekkara

A Westminster Dayton-kórus diadalutja Európában

Az irigylisreméltó olvasó számára még eljövendő élmény, ami nekünk párisiaknak már csak felejthetetlen emlék, a Dayton Westminster dalestélye. Talán ők is azal a bizalmatlansággal váltják majd meg jegyüket tétozva, mint mi, mert ugyebár: mi szép jöhetne Amerikából? Nem mondom, egy új gép, egy racionalizációs rendszer — de művészet? S még hozzá dal, a legelröppőbb, legmegfoghatatlanabb? ... És aztán látni fogják, mikor szétzalad a függöny, talpig érő fekete leplükben a rávetett ministráns-karokkal egy tömött csoportban, négy tizenöt éves sorban állani egymás mögött a frissarcu amerikai lányokat és keményvonású boyokat — (vették már észre, hogy mennyi hasonlóság van kemény papok és kemény sportemberek arcvonásában?) — és fülükbe csendülnek az utólrhetetlen hangok — *Palestrina*, *Bach*, *Grieg*, *Brahms*, — de ugy, olyan templomian és mégis élettelen, oly kolostori fegyelmességben és mégis oly szabadon, mint erdei madárdal, ahogy még nem hallottuk soha. Nincs egy gesztusuk és nincs egy hangárnyalatuk, amely olcsó hatásra vadászna, vagy kiszámítottan hatna, olyan éteri messzeségben van ez a dal, ez a harmónia mindentől ami bluff, ami tömegművészet, amit megszoktunk a „states” csillagos zászlója alatt művészetnek tisztelni, hogy el nem hisszük a nyomtatott műsornak, hogy ez is — Amerika. És mire „Kopolyoff” „Allelulája” csendül emberül és nagyon oroszul, a dudolt és zümmögött énekek hangtalanul, csukott szájjal, ahogy a kórák karát hallottuk csak eddig), nem csodás és szimbolikus e, hogy egymástól függetlenül, egyszerre és egyként jöttek rá az ő énekművészet ez új válfajára a szocializmusban barbár Kelet és a kapitalizmusban barbár Nyugaton?), akkor már egybeolvad látókörünk előtt a mozdulatlan ministránsruhás énekesek csoportja, mint feketével övezett fejek, ha kiemelkednek egy csoportfénykép hófehér passepantoutjából. Mintha vattába volnának beágyazva karingeik-

ben, csak a száj piros vonala tündöklök a fehérből és a hangok szinte láthatóan törnek belőle elő.

És most a „Going Home” ... menjünk haza — haza a földre — az apákhoz, meghalni szépen szenvedőn és aludni a virágok alatt — Going home: az embernek könnybe lábad a szeme *Myron Herrick*, ez a páratlan és egyedülvaló diplomatája a „States”-nek éppoly finom és megrázó csoda a maga nemében, éppoly ellentéte a megszokott *Rowdynak* és *Businessmannak*, mint az énekesek; ő tette valóságga a „Dayton Choir” európai utját. És amikor sikerült megegyeznie a francia kormányval a vendégjáték ügyében egyetlen feltételül fűzte hozzá, hogy a Dayton Choir a *Herrick* kedves dalát, a „Going Home”-ot is vegye programjába. És most itt áll a karinges amerikai csapat a párisi nagyopera történeti színpadján, de *Myron T. Herrick* már nem láthatja ezt. Ő elment azóta — going home; — egész Páris kísérte a temetőbe ezt a mindenkítől szeretett diplomatát és most barátai itt a színpadon neki, az ő árnyának, mint áldozatának dudolják: „Going Home” és barátai, a többiek, a földszinten, meg a páholyok mélyén, meg mindenütt az agyonkötött óriás nézőtérén könnyes szemmel hallgatják és sok, nagyon sok közöttük, aki zokog. Mert ugy-e, tegnap ő és holnap te: mindnyájan elmegyünk ... De így, ilyen nagyon tisztán és nagyon megnyugtatóan nem éreztük ezt máskor soha, mint most hogy a látcső végében összefutó képből kiemelkedni látjuk a drága kis *Hoddap* lány gyermekszemét, mint egy ennyivalóan komolykodó angol-szász angyalét.

Londonban 14.000 ember tolongott az *Albert Hall*-ban a koncertjükön, lordok és újságfejedelmek egymás lábát taposták le, hogy elsőnek hódoljanak *Williamson* ur tanítványai előtt, a *Daily Mail* egymásután tízenegyzik cikket írt Daytonról és az *Evening Standard* azt írta: „Amerikai szájból hallottuk először, igazán, hogy az angol himnusz milyen csodaszép lehet, mint egy vágy,

mint egy hit, mint egy ima. Az amerikaiaktól tanulja meg saját himnuszát játszani az *Royal Society*! Akkor Londonban a kis *Hoddap* lánynak 25.000 dollárt fizettek, hogy gramofonban vehessék fel az énekét és ő még csak különösebben meg sem illétozott e roppant fizetéstől, mert ez a kis *Hoddap* lány — maga is sokszoros dollármilliomos, nem is kislány amellet, hanem asszony, egy amerikai ismert főgyűvész felesége és két gyönyörű gyermeke van odahaza! Amerika nem fogy ki a csodákból.

De ezt már a színpalak mögött halom és a *Lafayette* hotel halljában *John Finley Williamson* urtól, az őszülő fejű, finom arcu dirigentstől, aki maga is olyan egy kicsit, mint ősi regényekben a szigorú, de nemeslelkű metódista pap. A zenetörténet tanára volt *Williamson* ur, aki mindössze hét esztendője alapította meg Daytonban a Westminster Choral Associationt és csodákat vitt véghez e hét esztendő alatt. Ma Dayton csakugy az ének városa, mint Detroit az automobiloké, vagy Hollywood a filmeké. A „negrospiritekből”, az egyházi éneket daloló négerkarokból fejlesztette át ide *John Finley Williamson* tanár a karéneket és ma az Egyesült Államok minden zugából Daytonba csődül hozzá a legjobb hanganyag; nemzeti büszkeség lett azóta a *Williamson* énekkarja, a köztársasági elnök az iskola diszelnöke és a Fehér Házban *Hoover* elnök adott idén az első koncertüket. Mindössze harminc koncertet adnak évente Amerikában; nincs több idejük, tanulni kell. Ez itt előtünk a legjobb karuk, most három éve tanul és még egy évig marad együtt, aztán szőjjelmegy ez is, mert karmester lesz mind, aki Daytonban kijárta az iskolát. És megtudom, hogy e hátravetett karban, melynek fele nő, tizenegy házaspár van és további öt jegyospár, mind Daytonban ismerkedtek meg, az ének hozta össze őket. Nem kell féltetni őket, hogy mielőt rendezik be a családi fészket a hatvan dalos közül tizenegyzik dollármilliomos!

De azt is megtudtam, hogy ezek a milliomosok harmadosztályon utaznak, fölöttébb szerényen énekel, este tizenegyzik kor ágyban vannak; *Williamson* tanár ur vasfegyelmet tart közöttük. Viszont a nagy komolyságuk mellett ugyanezek vidám emberek ezek az énekesek, kiknek sport, jux és élvezet eza sok utazás. De kicsoda öröm is lehet az ilyen dicsőség, utazás kacagó művészekkel, kik milliomosok és fiatal szerelmes párok is egyben. Az óceánjáró hajón végigbolondozták az éjszakát: langoló szemű halálfejekkel ijesztgették egymást, *Edinburghban* testületileg köstök a vonatot, de a lelkes hálgatosok privátutókon szállította el őket végtelen diadaluton *Skóciától* Londonig. A *La Manche* csatornában szörnyű zavar tört ki közöttük a hajón: ismeretlen közt össze-cserélték a kabinágyak számaikat és ijedt férjek reklamáltak feleségeiket idegen kabinokban, míg minden rendbe jött ismét és összeültek ezek a világhírűkben és milliokban is boldog diákok és énekeltek kórusban egymás öröme — mintha nem is ez volna esterő-estére a kenyerük ... Kettő kivételével, akik a világháboruban résztvettek, a többiek most látják először Európát. De most alaposan megnézik. *Skócia*, *London*, *Páris*, *Berlin*, *Köln*, *Bécs*, *Zágráb*, *Budapest*, *Varsó*, talán *Oroszország* is, egész Európa! Most az amerikai művészet mutatja meg az óvilágnak, hogy mit tud. Jövöre Ausztrália kerül sorra és Japán, *Hátsóinnia* és *Filippinek*: a „Dayton Choir” meghódítja a világot!

— És hol volt — kérdeztem *Williamson* tanárt — a legnagyobb sikerük?

— Délkarolinában — mondja nevetve. Ott Amerika legelső, nagyhirű négerkarát énekeltek a sárga földig. A koncert után lelkesedve szaladt hozzám a délkarolinaiak kövér néger karmestere: „Uram — mondta. — Most már értem, hogy az Isten miért szereti a fehér embereket.” És közben csurogtak a könnyei...

Hirdessen az Uj Keletben

Óriás
K
Konner
alkalm

(Bucuresti-
Kélet tudósít-
utáni übesít-
szász képvisel-
tiltakozott az-
még mindig f-
telkek kisaját-
nes módon,
ugyanis az-
fusa értelméb-
vázásától sz-
joga az állam-
még 1927-ben-
ennek ellenére
— mondotta,
vett földekké-
kedés folyik.
földért másik-
sleges árat f-
telket pedig r-
sen jogosulatla-

„Men-
Dobrescu f-
válaszol a fels-
hogy a beltek-
léma. Az er-
hogy még a-
hezen juthat-
ban.

Hans Ottó E-
paragrafust al-
idejét multa,
Egy hang a-
nek a népszö-
Dobrescu fol-
lenti, hogy be-
sebségek is é-
A kisebbségi-
mas zaj támad-
— Nem igaz-
módon vissza-
Pop-Cscsó el-
rend csak nehe-

Feviz-
állam-
Dobrescu ism-
ismeri, hogy-
mert az igény-
kat több helye-
kat a kisajátít-
való visszaélés-
ják venni.

Konnerth Fr-
fejt, hogy van-
évvél ezeltől k-
azóta sem épít-
telket.

Dobrescu áll-
ket a liberális-
el. Igazságtalan-
bennünket tesz-
A szocialista-
közkeletlanak-
— Revizió!
Artur Konne-

Ért-
Megnyitl Bu-
kö-
„Hote-
Str. Pictor-
A királyi pa-
a Ca-
100 modern-
központi tít-
hideg-ésmel-
fon áll a ven-
Nagyon elő-
a tarifából a-

„Venetia-
MOI-

Óriási botrány a Kamarában a városi beltelek kisajátítása körül visszaélések miatt

Konnerth száz képviselő heves támadása az agrártörvény helytelen alkalmazása miatt. Dobrescu revíziót ígér, de kijelenti, hogy a 14-ik paragrafus fentartása nemzeti érdek

(Bucuresti-Bukarest, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén Konnerth nagyszabású szász képviselő nagy viharok közepette tiltakozott az ellen, hogy a városokban még mindig folyik a be nem épített beltelek kisajátítása teljesen törvényellenes módon. A beltelek kisajátítására ugyanis az agrártörvény 14. paragrafusa értelmében csak a törvény megszavazásától számított öt éven belül van joga az államnak. Ez az időpont pedig még 1927-ben lejárt. A kisajátítások ennek ellenére is, még mindig folynak — mondotta a szász képviselő — az elvett földekkel pedig felháborító üzérkedés folyik. Ahelyett, hogy az elvett földért másikat adnának, teljesen nevetséges árat fizetnek a tulajdonosnak, a telket pedig rendszerint egy arra teljesen jogosulatlan egyének adják át.

„Menjenek a Népszövetséghez”

Dobrescu földművelésügyi államtitkár válaszul a felszólalásra. Azt mondja, hogy a beltelek kérdése súlyos probléma. Az erdélyieknek tudniuk kell, hogy még a románok is rendkívül nehezen juthatnak házhelyhez a városokban.

Hans Ottó Roth: Nem lehet egy olyan paragrafust alkalmazni, amely már idejét multá.

Egy hang a többség oldalán: Menjenek a Népszövetséghez panaszral.

Dobrescu folytatja válaszáat és kijelenti, hogy beltelek kisajátítását kisebbségiek is élvezhetik.

A kisebbségi képviselők oldalán hatalmas zaj támad erre a kijelentésre.

— Nem igaz! Nem igaz! Gyűlözetes módon visszaélnék ezzel a paragrafussal!

Pop-Cseső elnök állandóan csöngött, a rend csak nehezen áll helyre.

Revíziót ígér a földművelésügyi államtitkár

Dobrescu ismét szóhoz jut végül. Elismeri, hogy történtek visszaélések, mert az igényjogosultakról szóló listákat több helyen meghamisították. Azok a kisajátítások, amelyeknél nyilvánvaló visszaélés történt, revízió alá fogják venni.

Konnerth Frigyes replikájában kifejtte, hogy vannak emberek, akiknek hét évvel ezelőtt kisajátítottak belteleket, de azóta sem épített rája, hanem eladta a telket.

Dobrescu államtitkár: A visszaéléseket a liberális kormány alatt követték el. Igazságtalanság az, hogy ezért Önök bennünket tesszék felelőssé.

A szocialista képviselők hangosan közlekedtek:

— Revíziót! Revíziót!

Artur Konnerth: Besztercén az agrár-

bizottság elnöke használ egy kisajátított belteleket! Ezt csinálták!

A 14-ik paragrafus nemzeti érdek

Dobrescu államtitkár: Ha bizonyítékokat hoznak, hogy valahol visszaélés történt, úgy a kisajátítást meg fogjuk semmisíteni. A 14. paragrafus azonban továbbra is érvényben fog maradni, mert ez nemzeti érdek. Meg kell könyönytteni a román elemeknek, hogy házhelyhez jussanak a városokban.

Junian igazságügyminiszter beavatkozik a vitába. Csodálkozását fejezi ki

afőlött a hang fölött, amelyet Kon ert képviselő használt. Nem engedhető meg, hogy a román parlamentben olyan kitételeket használjon egy képviselő, amelyek arra engednek következtetni, hogy a kisajátítások az állam fenntartására alatt elkövetett rablás volt.

Konnerth replikázni akart, de a többség lehurrogja. Végül nehezen szóhoz jut és kijelenti, hogy tíz éve tagja a parlamentnek és alkalma volt ezt a tórust elsajátítani.

Ezután folytatják a kényszeregyes-

Schwartz Menyhértné
Ort. Zsidó Leánynevelő-intézete -- Internátusa
 Oradea, Szaniszló-utca 13.
 Elemi, gimnáziumi továbbképző és kereskedelmi iskolai leányok részére.
 Kívánatra prospektust küldök.

ségről szóló törvények szakaszonként való megszavazását, Fischer József dr. előterjesztésére a kamara a következő módosításokat szavazza meg:

„Ha valakinek megadják a kényszeregyeséget, úgy a döntés kimondása előtti hat napon belül ellene vezetett végrehajtás semmis.”

Ha valaki elfogadja a kényszeregyeséget és nem fizet, perlés nélkül végrehajtható.”

Leszállítják a textil, selyem, illatszerek és vasárak behozatali vámját

Huszszázalékos redukciót hoz a vámtételeknél az új tarifa

(Bucuresti-Bukarest, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul” szerint valamennyi árucikk vámtételénél jelentékeny leszállítások lesznek az új vámtarifában, amely azonban még nincs teljesen készen és valószínűleg csak néhány nap múlva nyer végleges

megszövegezést, amikor azután a parlament elé kerül. Egyelőre befejezést nyer az indoklás megszerkesztése. Valószínű, hogy mintegy 20 százalékkal csökken a jelenlegi vámtarifa. Többek között leszállították a papír, vas, textil-

áru, mezőgazdasági eszközök, selyemáruk és illatszerek beviteli illetékeit. Az új vámtarifa illetékei stabilizált lejben és nem aranyban lesznek megállapítva, mint eddig. Az új tarifa a kihirdetés napján lép életbe.

Szigorú ellenőrzést létesít az államháztartásban az új könyvvezetési törvény

Popovici pénzügyminiszter expozéja

(Bucuresti-Bukarest, július 3. Az Uj Kelet tud.) Popovici Mihály pénzügyminiszter ma délelőtti expozé tartott a sajtó képviselői előtt az állami költségvetés reorganizálásáról. Popovici szerint a régi törvény alapján lehetetlen effektív ellenőrzést gyakorolni. Az új törvényjavaslat tekintetbe veszi a hábo. akadályozni a visszaéléseket és a pénztárak ellenőrzése oly módon fog történni, hogy a csalások lehetetlenné válnak, vagy legalább is azonnal felfedezhetők

legyenek. A törvény kötelezővé teszi az állami bürtökállomány feltárását. A költségvetési év január elsejétől december 31-ig fog tartani és nem úgy, mint eddig, január elsejétől a következő év június végéig. A pénzügyminisztériumban külön költségvetési osztály fog gondoskodni a realitás budgétik előkészítéséről. Az ellenőrzés represszív és preventív lesz. A minisztériumok mellett ellenőrök fognak működni, akik kontrollálják a szerződéseket, az utalványokat és akiknek látványozása nélkül semmi-

lyen kötelezettség nem érvényes. Az árlejtéseknél történő csalások megakadályozására központi árlejtési szervet létesít a pénzügyminisztérium. A törvény viselő egész vagyonát elkobozzák az álbévészti a tisztviselők vagyonának ellenőrzését. Az államot megkárosító tisztiana javára, amennyiben annak eredetét nem tudja igazolni. Az új törvény elrendeli az adótörvény bevezetését. A tisztviselők fizetését ezentul minden hó elsején fogják kifizetni.

A „Numancia” pilótái megérkeztek Madridba

Rövidesen újabb óceánrepülő-utra indulnak

Madrid, július 3. Az Eagle angol repülőgép-panyahajó fedélzetén a Numanciaval és pilótaival ma befutott a gibraltári kikötőbe. A város angol és spanyol zászlódiszt öltött s a pilótákat és a megmentőket a lakosság nagy tömegei lelkes óvációkban részesítették.

A pilóták kijelentették, hogy rövidesen a második óceánrepülő kísérletre meg fogják tenni előkészületeiket.

gos nyilvánosságra hozatalát illetően. A pilóták elhárították maguktól az ajánlatokat, kijelentve, hogy beszámolóval elsősorban felsőbb hatóságoknak tartoznak, de különben is nem kívánják semmiféle anyagi előnyért hazájuk lapjait háttérbe helyezni.

Franco és társai partraérkezés után tisztelegtek a kormányzónál. Az angol pilóták elhárították maguktól minden köszönetet. Azt hangsúlyozták, hogy a kutató-expedícióban való részvétel felsőbb parancsra történt s ők csak kötelességüket teljesítették.

Rettenetes itéletidő pusztított végig Vöslau osztrák fürdőn és környékén

Bécs, július 3. A Baden közelében levő Vöslau fürdőt tegnap hatalmas jégverés és két órán át tartó felhőszakadás pusztította végig. A nagy vihar áradata egyméteres magasságban árasztotta el a fürdőt s több nyaraló épületet félméteres víz vette körül.

keréig elsodort mindent a domboldalakon végigrohanó vízár. A vöslai park-sétány természetesen szintén rendkívül sokat szenvedett az itéletidőtől. Az apólt utakon a víz eltakarodása után ma dél-előttre hatvan-hetven centiméter mély árkok maradtak. A viharnak emberáldozata nincsen. Néhány kiránduló az utolsó pillanatban sikerült kimenteni a váratlanul jött árvából s így a vihar csak igen jelentékeny anyagi károkat okozott a vidéknek és a fürdőnek. A helyrehozási munkák a fürdőn több hetet vesznek majd igénybe.

A megmentett pilóták a sajtó munkatársai előtt röviden csak annyit nyilatkoztak, hogy a kényszerleszállás s a mostani balsiker nem riasztja őket vissza újabb kísérletektől.

A badeni és wienner neustadji tűzoltóság teljes létszámmal kivonult a helyszínre s egész éjszakán szivattyúzták az alacsonyabban fekvő házakból az áradat vizét.

Madrid, július 3. Franco pilóta és aviatikustársai tegnap este elhagyták Gibraltárt és Algeirászbau. utaztak, ahol érkezésük hírére a főtéren őrüzeket gyújtottak és megérkezésükkor párok nemzeti táncokat jártak az őrüzek körül. Az éjszaka folyamán az óceánrepülő pilóták tiszteletére Algeirászbau tüzijáték is volt. Hajnalban Franco és társai újra vonatra ültek s a mai nap folyamán megérkeztek Madridba.

A környéken minden termés megsemmisült. A híres vöslai szőlőkben az idén nem lesz szüret, mert a tőkék gyö-

Értesítés!
 Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a
„Hotel Venetia”
 Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
 A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriein.
 100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.
 Tisztelettel
 „Venetia-szálloda” vezetője
 MOISESCU tulajdonos.

A romániai zsidóság élet-halálharca a kultusztörvény módosítása ellen

Dr. Fischer József nyilatkozata a bukaresti sajtóban a zsidóság egységfrontjáról, a készülő javaslat ellen

Bucaresti-Bukarest, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától. Az a reakció, amelyet a kultusztörvény puccszerűen benyújtott módosító javaslata az egész ország zsidóságában kiváltott, egyre erőteljesebb lesz. Nemesak a zsidó szervezetek fogtak össze pártállásra és politikai fellépésre való tekintet nélkül a javaslat ellen, nemesak a zsidó sajtó emelte fel a módosításokkal szemben tiltakozó szavát, de a fővárosi román sajtó is nagy cikkeiben foglalkozik a zsidóság megmozdulásával és különösen és indokolatlannak tartja a kormány által tervezett módosításokat.

Parlamentari akció a módosítás ellen

Söt mi több, a zsidóság vezérével folytatott eszmecsere után a politikai pártok is elhatározták, hogy kategorikusan állást foglalnak a kormány módosító javaslata ellen. Bukaresti jelenés szerint Duca volt belügyminiszter és borgia professzor a parlamentben tiltakozni fognak az ellen, hogy a kormány a zsidó kultusz-szervezetek belügyeibe beavatkozzék. Figyelemreméltó, hogy nem csak az ellenzéki pártok, de a többségi képviselők jelentős része is a javaslat ellen foglalt állást. A beszabiai nemzeti parasztpárti képviselők blokkja tegnap este értekezletet tartott, amelyen a blokk zsidó képviselői tagjai: Hoffmann és Rosenbergh meghallgatása után kimondták, hogy a javaslat ellen foglalt szavazni.

A kultuszminiszter hajlandó volna bizonyos változtatásokra

Ma délelőtt Fischer József dr. képviselő audiencián jelent meg Vlad kultuszminiszter előtt. A kultuszminiszter közölte Fischer József dr.-al, hogy a kormány hajlandó a javaslaton bizonyos módosításokat eszközölni, a javaslat szenátusi vitája alkalmával, Fischer József dr. azonban a régi kultusztörvény érvénybentartását kérte a minisztertől. Az audiencia után értekezletre gyűltek össze a bukaresti zsidó vezetők. Az értekezleten résztvettek: Fischer József dr., Niemerover dr., Landau képviselő és mások. Elhatározták, hogy folytatják a harcot a módosító javaslat ellen.

A bukaresti sajtó dr. Fischer József kamarai képviselő nyilatkozatát közli a zsidó kultusz autonómiaja ellen a kormány által tervezett törvénytervezetében. Fischer József dr. mindenképp is kijelentette, hogy a módosító tervezet két részre oszlik. Az egyik azok ellen az egyházi funkcionáriusok ellen irányul, akik az állam törvényei ellen agítanak a templomokban. Ez ellen nem lehet egy szavunk sem, mert az államnak jogában áll az államrend érdekében intézkedéseket foganatosítani. A második része a módosító javaslataknak az egyes kultuszok belső szervezkedésével foglalkozik.

— Azt hiszem — mondotta Fischer József dr. — hogy ebben a tekintetben az állam nem hozhat szabadon törvényeket és nem szögezhet le szabályokat anélkül, hogy meghallgatná és figyelembe venné az egyes kultuszoknak idevonatkozólag kifejtett óhajait. És pedig azért, mert az egyetlen tényező, amely valamely kultusz belső szervezkedésének kérdésében határozhat, az csak maga az illető kultusz lehet. Természetesen, a jó erkölcsök és az állambiztonság keretein belül.

Az autonómia megsértése

— Az alkotmány által biztosított autonómiának legsúlyosabb megsértését jelenti elsősorban az, hogy törvényjavaslatot nyújtanak be, bármily jó is legyen az, anélkül, hogy az érdekelte kultusz representánsait meghallgatnák.

Nem engedhetjük meg, hogy ilyen veszedelmes precedens teremthessék. Véleményem szerint ez a kérdés nemesak a zsidókat érdekli, hanem az összes elismert felekezeteket, amelyek akárcsak mi, nem engedhetik meg, hogy a kormány, vagy bármely világi hatóság beavatkozzék a kultusz belső szervezkedési módjainak kérdésébe. Meg vagyok győződve róla, hogy az összes felekezetek szembe fognak szállni e veszedelmes próbálkozással és nem fognak várni addig, míg a törvényhozási turbulenzság őket is érinteni fogja.

— Határozottan a tervezet ellen foglalt állást képviselő ur? — kérdezte az újságíró.

Kiknek érdeke a módosítás keresztülrészakolása

— Természetesen. Mi, akik az ellenzéki néhez ideje alatt is a nemzeti parasztpárt mellett voltunk, a legelőszőbb harcot fogjuk vívni a kormánnyal.

ezzel a kísérletével szemben. A kérdéses javaslat flagrans ellentmondásban van az egész zsidó közvéleménnyel, magától értetődik, hogy mi ebben a kérdésben a zsidó lakosság akaratát képviseljük. Nem tudjuk, mennyiben áll érdekében a kormánynak, hogy ezt a törvényjavaslatot keresztülvigye. De valószínű, hogy a javaslat izolált tendenciákat képvisel és így egyéni érdekeket kielégítésével az össz-zsidóság érdekeit veszélyezteti. — felpróva hitközségeinket, amelyek a zsidó kollektivitáson belül az egyetlen szervezeti egységeket képezik. Ismétlem, a Zsidó Parlamenti Klub nem azonosíthatja magát bizonyos izolált elemek érdekeivel. Információink szerint ez a tervezet bizonyos teljesen jelentéktelen frakcióknak akar elégtételt szolgáltatni. Az egyiket egy állítólagos fővárosi zsidóknak egy kis csoportja, amely megkísérelte hatalmába keríteni

a bukaresti hitközséget az autonómia elvének felfüggesztésével. A lelkiismereti szabadság elve, amelyre hivatkoznak, csak jogaim, amely mögött a két fentebb említett frakció platformot keres, hogy érdekeit érvényesíthesse.

Az egész zsidóság egysége frontja

Az újságíró kérdésére Fischer dr. elmondta, hogy Erdélyben az 1868. évi törvény oldotta meg a hitközségi organizáció kérdését, kétféle hitközséget létesítve: kongresszusi (neolog) és ortodox hitközséget. Az 1928. évi kultusztörvény respektálta ezt a helyzetet, de ha a jelenlegi javaslat törvényerőre emelkedik, minden helységben számtalan új hitközség lesz alakítható, amelyek veszélyeztetni fogják a jelenlegi hitközségek által fenntartott intézményeket és Erdélyben is kiújulhatnak a vallási harcok, amelyeknek véget vetett az 1868. évi és a Lapadatu-féle kultusztörvényvel is szentesített rezsim. Mi, zsidó parlamentárok valamennyien el vagyunk határozva, hogy szilárdan megvédjük a zsidóság érdekeit. Mögöttünk áll az egész zsidó lakosság és reméljük, hogy ebben a kérdésben a többi politikai pártok is a mi részünkön lesznek.

Bécsben egy huszéves fiatalember lelőtte édesapját

Családi tragédia az apagyilkosság hátterében

(Bécs, július 3. Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután Bécs egyik külvárosában, a Mühlweg 71 számú házában véres családi tragédia játszódott le. Walter Mosgöller, egy huszéves fiatalember, apját két lövéssel leterítette. A tragédia lefolyásáról a következő részleteket jelentik:

Tegnap délután két órakor a st. pólteni mentőegyesület vezetőjét és a rendőrséget arról értesítették, hogy Mosgöller kereskedő üzletében öngyilkosságot követett el. A rendőrség részéről nyomban nagyobb bizottság szállt ki a Mühlweg 71 számú házba, ahol dr. Feldmann rendőrorvos már csak a beállott halált konstatálhatta. A halott hátában két lövés találtak, amelyek közül az egyik az orvos megállapítása szerint átfurta az öregember szívét. Ebből nyilvánvaló lett, hogy Mosgöller nem követett el öngyilkosságot, hanem bizonyára mások lötték le.

Az üzletben nagy rendtelenség volt, ami arra engedett következtetni, hogy a tragédiát dulakodás előzte meg.

Mosgöllerné asszony arcán, nyakán és kezein meg volt sebezve, ami nyilvánvalóan annak a jele, hogy súlyosan bántalmazták. A helyszínen megejett nyomozás azonban megállapította, hogy a kereskedő megrázó családi tragédia során saját gyermekének az áldozata lett.

Mosgöller végigharcolta a háborút és fejlővessel jött vissza a hátrérről. Amíg távol volt és azelőtt is, a családban a legteljesebb egyetértés uralkodott. Mihelyt hazajött ez a békés állapot megváltozott. Mosgöller felépülése után nagyon ideges és izgulékony volt, állandóan veszekedett házanépével és később még fokozódott ez a kellemetlen viszony, minthogy a család fő ivásra adta magát.

Évek óta felesége és gyermeke változással mártírjai voltak ennek a házasságnak. Mosgöller azonfelül elhanyagolta üzletét, minden keresetét elitta és feleségét és felnőtt gyermekeit állandóan bántalmazta. Az asszony gyakran a szomszédoknál, főleg a Lindt-familiánál keresett menedéket és sokszor megtörtént, hogy az éjszakát a pincében, vagy pedig a mosókonyhában töltötte, férjétől való félelmében. Több ízben megtörtént, hogy részegségében konyhakést ragadott és meg akarta gyilkolni asszonyát. Csak gyermekeinek és a szomszédoknak köszönhető, hogy az öregember nem haj-

totta végre fenyegetőzéseit. Tegnap délelőtt Mosgöller 11 órakor részegen jött haza és azonnal szadalmazni kezdte feleségét. Amikor az asszony szemére vetette, hogy fényes nappal sem szégyenli magát koresmárolkoresmára járni a rabátus ember székét ragadott és ezzel leütötte feleségét. Az asszony segélykiáltására Walter fia a lakásból az üzletbe futott és amikor meglátta anyja vérző fejét olyan dühbe gurult, hogy felszakította a pult fiókját, ahol apja revolvere hevert és a fegyvert ráirányította apjára. Érdekes, hogy a két lövés után az erős ember még min-

dig dulakodott. Walter azt hitte, hogy a lövések nem találtak és apja verést elől kifutott a folyosóra. Innen az emeletre futott és itt elrejtőzött egy kamrába, ahol a rendőrség emberei megtalálták. A revolvert az izgatott fiatalember még mindig kezében szorongatta.

A rendőrség letartóztatta Walter Mosgöllert, aki töredelmes vallomást tett. Elmondotta, hogy nem volt szándékában megölni apját, csak megijeszteni akarta és vissza akarta tartani attól, hogy anyját bántalmazza. A fiatalembert a rendőrség letartóztatta és átadta az ügyésznek.

A Graf Zeppelin augusztus tizedike körül startol világkörüli útjára

Berlin, július 3. Eckener dr., a Graf Zeppelin parancsnoka visszatért Friedrichshafenbe Berlinből, ahol az óriáslégballon világkörüli útja tekintetében folytatott tárgyalásokat és az utat az illetékes tárgyalások bevonásával előkészítette.

A sajtó munkatársai előtt Eckener dr. kijelentette, hogy a Graf Zeppelin a próbatételek megtétele után augusztus tizedike körül startol Friedrichshafenből Tókió felé, ahol a világkörüli út első állomása lesz a japán főváros közelében épített hangár mellett történő közbeső

leszállással. Az ut pontos időpontját a motorvizsgálatok eredménye és a próbarepülések befejezése fogják eldönteni. A világkörüli út részletes programja teljes letárgyalást nyert és az előkészületek befejezést nyertek. A Graf Zeppelin Tókióból Kalifornia nyugati partvidékére igyekszik s ennek elérésekor az ut második etapja újabb közbeső leszállással befejeződik. Kalifornia után következő állomás Lakerhurst lesz s innen a Graf Zeppelin ismét visszatér Németországba.

Szombaton este hirdetik ki az erdélyi cionista delegátusválasztások eredményét

(Cluj-Kolozsvár, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden tulás nélkül állíthatjuk, hogy egyetlen esztendőben sem zajlottak le olyan nagy érdeklődés mellett Erdélyben a Cionista Világkongresszusra való delegátusválasztások, mint ez idén. A vasárnapi választások lezajlásával azonban korántsem ült el a választási izgalom.

Az egyes kongresszusi pártok vezetői és vidéki képviselői napok óta izgatottan figyelik az egyes választási bizottságoktól beérkező jelentéseket és a sürűn beérkező jelentések nyomán folyton változó esélyeket. A központi választási

bizottság szombaton vagyis július 6-án este ül össze, hogy az egyes helyi választási bizottságoktól beérkeztetett jegyzőkönyvek alapján a választási kalkulációt megejtse és kongresszusi pártok között a kapott szavazatok arányszáma szerint a mandátumokat felossza.

Bár különös meglepetések még nincsenek kizárva, az egyes pártokhoz eddig beérkezett magánjelentések szerint valószínűnek látszik, hogy az egyesült Klal-Mizrachi lista 2. az Aviva-Barisszia 1. a Hitachdut 1 delegátust szerzett a vasárnapi választásokon.

Kolozs

A törvény mérnök ítéli meg

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Kor hirdette ki Decusara tanácsmüvek állásának, Roata m. ellen indított let kihirdetés Roata mérnök fázisba jutott, ebben a tényben az eredmény a városnak, se ságának.

A törvényesség elsőjok és a város köleleze. millió lejt m.

Külön megítélési költségek. A szenciós detésdó) a telt háza assz kimondja, hogy kötött szerződés talála s mivel zetésére alkalm hogy könnyelm volna a város helyénvalónak azon ítéletét, reintegrálta és lanosmüvek maradt illetm.

Igy tehát a mérnök nemcs törvényesség íté igazgatója a Ez az új fordult meglepetésszerű különben is b amint hogy ne petésszerűen az keresetével leg törvénykezés Roata ügyben az egymással jogi felfogások el is vesztette a még mindenesed a multak tapasztány vigasz, h városnak is igaz inkább, mert h han jöttek rá B egy állítólagos sajnos — egyál hogy Roata val tesen kezelte zket. Arról van rosi tanács rájő izben Roata 28 müvek részére

Nyomgyári LEF raktár

Splend Bukarest, C

a nyári sze kezdve, 20 a sz

Kolozsvár városa 15 napon belül három és félmillió lejt köteles Roatának kifizetni

A törvényszék helyben hagyta a járásbírósg végzését, amely Roata mérnököt reintegrálja a villamosművek élére és hatalmas kártérítést ítél meg neki. Kolozsvár tanácsa felebbezett az ítélet ellen és újabb bűnvádi feljelentést tett Roata ellen

(Cluj-Kolozsvár, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán délután félkettőkor hirdette ki a kolozsvári törvényszék Decusara tanácsa a kolozsvári villamosművek állásából elmozdított igazgatójának, Roata mérnöknek a városi tanács ellen indított perében az ítéletet. Az ítélet kihirdetésével a városi tanácsnak Roata mérnök elleni peré végre döntő fázisba jutott. Az egyedüli elszomorító ebben a tényben azonban csak az, hogy az eredmény abszolút nem kedvez sem a városnak, sem pedig a város polgárságának.

A törvényszék ugyanis a járásbírósg elsőfokú ítéletét helyben hagyta és a várost végrehajtás terhe mellett kötelezte, hogy Roatának 3 és fél millió lejt fizessen ki elmaradt illetményének fejében.

Külön megítélték 177 ezer lejt fellebbezési költségek címén.

A szenzációszámú menő ítélet kihirdetésénél a törvényszéki tárgyalóterem telt háza asszisztált. Az ítélet indoklása kimondja, hogy Roatának a várossal kötött szerződés teljesen jogszerűnek talált, s mivel nem nyert bebizonyítást az, hogy a mérnök a villamosüzem vezetésére alkalmatlan lett volna, valamint hogy könnyelműen és hűtlenül kezelte volna a város vagyonát, a törvényszék helyénvalónak találja a járásbírósg azon ítéletét, amely Roatát állásában reintegrálta és a várost kötelezte a villamosművek igazgatójának összes elmaradt illetményeinek kifizetésére.

Igy tehát a mai naptól kezdve Roata mérnök nemcsak a járásbírósg, de a törvényszék ítélete alapján is jogszerűen igazgatója a városi villamosműveknek. Ez az új fordulat kétségtelenül nem hat meglepetésszerűen a meglepetésekben, különben is bővelkedő Roata ügyben, amint hogy nem hatna például meglepetésszerűen az sem, ha a tábla Roatát keresetével legközelebb elutasítaná. A törvénykezés minden fázisát megjárt Roata ügyben hozott ítéletek bővelkednek az egymással homlokegyenest ellenkező jogi felfogásokban és ha a város most el is veszítette a perét Roatával szemben, még mindenesetre megmaradt számára a multak tapasztalatai alapján az a sovánny igaz, hogy a táblán még lehet a városnak is igaza. S remélheti ezt annál inkább, mert hiszen csak a közelmúltban jötték rá Roata mérnök urnak még egy állítólagos turpisságára, amely — sajnos — egyáltalán nem szól amellett, hogy Roata valami nagyon lelkiismeretesen kezelte volna a reábizott közpénzeket. Arról van ugyanis szó, hogy a városi tanács rájött volna arra, hogy egy ízben Roata 28 ezer lejtért a villamosművek részére villanyégőket rendelt a

Rex-cégtől. Ezeket azonban ahelyett, hogy a villamosművekre szállította volna, Utalea primar lakására szállította. Egyszóval, ezek az első és másodfokú megállapított igazságok nagyon elasztikusok.

Sajnos azonban ez az optimizmus

nem nagyon elégítheti ki a város polgárságát.

Roatának függetlenül attól, hogy a város megfellebbezte-e az ítéletet, vagy nem, jogában van a megítelt összeg erejéig a város ellen végrehajtást fogantatósítani.

Ma éjszaka dől el a Poincaré-kormány sorsa

Leon Blum szerint Poincaré már nem sokáig tarthatja magát. Briand is elfogadta a londoni konferencia eszméjét

Páris, július 3. Ma csütörtökön éjszaka fog lefolyni a francia kamarabari az amerikai hadiadósság haladékmegtágadásával kapcsolatos vita, amelyben erőteljesen fognak résztvenni a szociálisták is. Leon Blum, a párt vezére, tegnap már nyilatkozott és kijelentette, hogy még abban az esetben, ha a Poincaré-kormány többséget is kap ezen az ülésen, akkor is előrelátható, hogy nem élhet sokáig. Blum kijelentette a továbbiakban, hogy ha a jövőben haladó irányzatú kormány alakul, amely re-

formokat iktat programjába és a béke megszilárdítását tűzi ki feladatául, a szociálisták nem fogják megtagadni tőle támogatásukat.

A szociálisták minden valószínűség szerint ezen a csütörtöki ülésen vetik fel azt a követelésüket is, hogy az angol csapatokkal egyidejűleg a francia csapatokat is haladéktalanul vonják ki a Rajna-területéről.

Páris, július 3. A „Petit Parisien” közlése szerint Briand külügyminiszter

Amint mi Roatát ismerjük, minden remény meg is van arra, hogy ez a végrehajtás rövidesen meg is fog történni. Roata jogi képviselői utján értesülésünk szerint a város összes jövedelmeit le fogja foglalni és addig, amíg a teljes követelése és az összes perköltségek kiegyenlítését nem nyernek, a város, egy fillért sem fog látni sem a városi adóhivataltól, sem pedig üzemétől. Hogy mit jelent ez, azt a városi adókkal amúgy is agyonsanyargatott polgár könnyen elképzelheti. Az eddigi könyörtelen adóbehajtásokat egy még könyörtelenebb házsa fogja követni, mert hát valaki csak meg kell igya a levét annak, hogy a városnak valamikor politizáló tanácsa volt és ki legyen az más, mint a szegény adófizető polgár...

most már csak néhány napot vár s a francia kormány nevében is be fogja jelenteni Angliának, hogy Franciaország is elfogadja a külügyminiszeri konferencia színhelyétől London.

Mivel az érdekelt államok többsége hozzájárult a londoni konferenciára kibocsátott meghívóhoz kétségtelen, hogy a külön javaslatával egyedül maradt Franciaországnak is be kell jelentenie hajlandóságát a londoni konferencián való részvételle.

Döntő fordulatot várnak mára a nyolc nap óta éhség-sztrájkoló kolozsvári kommunista foglyok ügyében

A semmitőszék fog dönteni, hogy vonatkozik-e az amnesztiatörvény a kommunista-per elítélteire

(Cluj-Kolozsvár, július 3. Az Uj Kelet tud.) Többizben beszámoltunk már arról, hogy a kolozsvári nagy munkáspár összes elítélteit a mult hét csütörtök reggelé óta éhség- és szomjúság-sztrájkot deklaráltak, mivel az amnesztiarendelet ellenére sem bocsátották őket mind a mai napig szabadon. Ma már tehát nyolcadik napja annak, hogy a kolozsvári törvényszék börtönében nyolc politikai fogoly sem ételt, sem italt nem vett magához és mindenre élszántan folytatja tovább az éhség- és szomjúság-sztrájkot, mindaddig, ameddig szabadlábra helyezésüket el nem rendelik.

Az esetét minden oldalról élénken kom mentálják és igyekeznek bizonyos szempontoknak legmegfelelőbben megfesteni a dolgot. A néppárt kolozsvári hivatalosa nem mulasztja el ezt az alkalmat sem, hogy az esetből a kormány ellen tőkét kovacsoljon. Az elítéltek tudvalevőleg a sztrájk deklarálása előtt egy memorandumot intéztek Maniu miniszterelnökhöz, amely a „Biruinta” szerint nem tartalmaz egyebet, mint azokat az egymást követő kijelentéseket, amelyek Maniu miniszterelnök és a nemzeti parasztpárt vezető politikusai a kolozsvári kommunista perrel kapcsolatban különböző alkalmakkor kifejtették. Hivatkoznak az elítéltek a miniszterelnöknek egy ígéreterre, melyben Maniu megígérte volna a munkásságnak, hogy az összes politikai elítélteket széleskörű amnesztiában részesíti, mihelyt kormányra jut. Az elítéltek keserűen jegyzik meg memorandumukban hogy mindéből semmi sem lett. Különösen éles szavakkal kelnek ki dr. Lázár Aurél ellen, aki tudvalevőleg a nagy kommunista per egyik védője volt s aki nyíltan hangoztatta az elítéltek előtt még az ítélet kihirdetése alkalmával, hogy ne essének egyáltalán kétségbe, mert a nemzeti parasztpárt kormányra jutása után ez a „justie mord” orvosolva lesz. Ez természetesen a Biruinta beállítására. Érde-

sek ezzel szemben hivatalos helyről nyert információink ebben az ügyben.

— Az éhség- és szomjúság-sztrájkot — mondotta informátorunk — tulajdonképpen egy jogi interpretáció körül forog. A kolozsvári haebírósg elvi felfogása az, hogy a Marzescu rendfővénny 1, 10 és 11 paragrafusai alapján elítélt politikai bűntettek nem esnek amnesztiá alá. Ezek a paragrafusok az állam elleni összeesküvés esetéit foglalják magukban. A kolozsvári hatóságok eme felfogásával szemben a politikai elítéltek felfojamodással éltek a legfelsőbb katonai hatóságokhoz, amely azonban szintén a kolozsvári hatóságok jogi felfogását tette magáévá. Ma az ügy utolsó fokán a semmitőszék tanácsa előtt van. Mult hó 22-ikén tárgyalta a semmitő-

szék legelőször az ügyet és hogy a politikai elítéltek álláspontjának ténylegesen van jogi alapja is, az mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a tanács tagjai között az amnesztiatörvény interpretációjával kapcsolatban nézeteltérések voltak, olyannyira, hogy az ítélet kihirdetése halasztást kellett szenvedjen. A szerdai nap mindenképpen döntő ebben az ügyben. T. i. ekkorra tüzték ki az ítélet kihirdetését.

Egyelőre tehát a helyzet az, hogy önkívületi állapotban bár, de mindenesetre reménykedve várja a kolozsvári törvényszék börtönének celláiban nyolc politikai elítélt a magas semmitőszék döntését. Ez az ítélet kétségtelenül meghozhatja a várt kibontkozást ebben az ügyben.

Úriási tűzvész áldozata lett a Sanfrancisco mellett épült tengerparti nyaraló

Sanfrancisco, július 3. Tegnap a Sanfrancisco mellett elterülő hatalmas nyaralótelep, melyen a város gazdagjainak tengerparti villái emelkednek, kigyulladt és rövidesen a tűz az egész nyaralótelepen végigterjedt. A rettenetes hőségben az oltást alig lehetett megkísérlni. A kivonult tűzoltóságot még a kikötőben

tartózkodó hajókról is segítettek munkájában, azonban ennek ellenére a tűz borzalmas méreteken terjedt tovább. Eddig negyvenegy eltűntől nincs semmi értesülés. A tűzvész sebesültjeinek és áldozatainak számát részletesen még nem tudják.

Blatt harisnya és kötött áruházában az elárusítás tovább tart.

Blatt, Főtér 13.

Nyomófesték
gyári raktár **LEPAGE** Kvár. Kérjen árjegyzéket.

Splendid szálloda

Bukarest, Calea Victoriei 57

a nyári szezonra, július 1-től kezdve, 20%-kal leszállítja a szobaárakat.

autonómia el-lelkismereti hivatkoznak, a két fen-formot keres, esse.

az egységes

schler dr. el- az 1868. évi községi orga- tközségeit lé- (og) és orto- évi kuitusz- helyzetet, de törvényezőre ehen számta- tatható, me- a jelenlegi ott intézmé- njujának a véget vetett féle kultusz- ressim. Mi, mennyien el y sz. Tardan keit. Mőgöt- rosság és re- sben a többi szánkön les-

aját

hitte, hogy apja verést nen az eme- t egy kama- berei megta- ott fiatalom- rongatta.

etta Walter s vallomást volt szándé- megjezteni rianál attól, a fiatalembert s átadta az

körül

előpontját a és a próba- eldönteni. A gramja tel- előkészületek af Zeppelin ti partvidé- ekekor az ut enső leszáll- ja után kö- lesz s innen atér Német-

helyi gyét

július 6-án helyi válaaz- tt jegyző- kalkulációt rtkok között ama szerint

még nin- okhoz eddig szerint va- az egyesült a-Barisszia szerzett a

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszei Ernő,
 Str. Lipscaui 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Megalakult az új japán kormány.** Tokióból jelentik: Megalakult az új japán kormány. Tagjai miniszterelnök: Hamagusi, belügyminiszter: Adatei, külügyminiszter: báró Saitohara, hadügyminiszter: Ugaka, Shidehara báró már többibben vezette Japán külügyeit.

— **Kivégezték egy spanyol rablóbanda tagjait.** Párisból jelentik: A mexicói Guadalajarában megjelenő El Informador című lap cikket közöl a karhatalom és egy rablóbanda harcáról. A rablók hónapok óta rettegésben tartották a környék lakosságát s több gyilkosságot is követtek el. A rablókat esendőrség és katonaság vette üldözébe s többórás tűzharcban sikerült a rablókat árhatatlanul megragadni. A esendőrség a kapott utasításhoz kepest az életben maradt rablókat rögtönítélő lövévényszék elé állította s ennek halálos ítéletei után az ítéletet végre is hajtották.

— **Orvosi hír.** Dr. Mátyás Mátyás külföldi utjáról hazérkezett és rendelését a Park-szanasatóriumban ismét megkezdte.

Mégis legjobb a „MIRA“ légyfogó.

— **Venizelosz Budapestre látogat.** Athénból jelentik: Athéni lapok jelentése szerint Venizelosz görög miniszterelnök a szeptemberi népszövetségi tanácskozás után több európai fővárost meg fog látogatni. Tervebe vette azt is, hogy abból az alkalomból Budapestre ellátogat, ahova a magyar kormány hívta meg.

— **Leszállítják a magyar utlevélvzum díját.** Budapestre jelentik: Szeitovszky belügyminiszter újságírók előtt bejelentette, hogy a magyar kormány az utlevélvzum kérdésében jelentékeny könnyítéseket készít elő. Egy bizottság jelenleg külföldön tartózkodik, hogy a vízum könnyítési lehetőségét tanulmányozza.

— **Megnyit a búzásai (bűdöspataki) fürdő!** Reuma, csusz, köszvény ellen biztos gyógyulást nyújt. Napi penzió fürdővel együtt, négyszeri étkezéssel 200 lej, kóser 210 lej.

— **Románia a nemzetközi plakátkiállításán.** A közeljövőben a németországi Münchenben nemzetközi plakátkiállítás lesz. Ebből az alkalomból felkérést kap mindazon festők, rajzolók, könyvkiadó-intézetek és litográfiai üzemek, amelyek kiállítható reklámok brókában vannak, hogy azokat két példányban Schuler Károly és Berger Soc. Generale de Publicitate Bucuresti, Str. Eugeniu Carada 9. címére küldjék be mivel ez a cég van felhatalmazva a kiállítandó romániai anyag összegyűjtésére.

A rajzolók és festők felkéréstnek, hogy reklámműveiket jegyzék olvashatóan teljes művekkel, és hogy jelöljék meg annak a cégnek pontos címét, amely a reklámművet tipografizálta.
 Ez a kiállítás mindenesetre alkalmas arra hogy művészi körök figyelmét a reklám művészi kiállítására irányítsa, amely a többi európai államban oly jelentős eredményeket mutat fel.

Kellő intézkedések történtek különben abban az irányban, hogy Románia a kiállításán méltó helyet kapjon.

A nő intim egészségétana.

Kényes dolog egy nő számára a toalettiének intim gondozására szolgáló szer megválasztása. Mindenekelőtt is tény az, hogy elsősorban van szüksége helyi dezinfekcióna. Nemcsak tisztaság és méltóság, de az általános egészség kérdése ez. Másrészt pedig valamilyen hatástalan vagy ártalmas szer használata könnyen súlyos következményekkel járhat.

Vajon mely nő tudja a barátjainak valamely szert ajánlani az ártalmatlan, de hatástalan borsavon, vagy a borzalmas szublimátumon kívül, amelynek öblögetés céljaira való használata annyira elterjedt, de amelynek pontos adagolását oly nehéz eltalálni és amely rendszerint többé-kevésbé káros? Éppen azért felhívjuk az érdekeltek figyelmét a „Gyraldose“ szerre, amely vízben oldható formában van elkészítve és amelynek tisztító és gyógyhatása valóban kiváló.

A Gyraldose új szer, amely összetételében timsóból, alumínium szulfáttól és troximetilinnél áll. Elegendő egy kiskanányit egy liter vízben feloldani, hogy egy egyszerű mosószeret kapjunk, amelynek nemcsak hegesztő és összehúzó hatása van, de amelynek tisztító hatása van úszkösödésekkel, mindenféle foltyásokkal, gennyesedésekkel és egyebekkel szemben.

DR. DALCHE
 kórházorvos Franciaországban.

Németországban és a regátban megválasztották a Jewish Agency nemcionista tagjait

Erdélyben a legközelebbi napokban fognak lezajlani a választások

(Cluj-Kolozsvár, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától). A XVI. Cionista Világkongresszus lezajlása után, augusztus első napjaiban fog összeülni a kibővített Jewish Agency alakulógyűlése, amely át fogja nyújtani a palesztinai mandátumban a zsidó nép képviselőinek biztosított jogokat. Az egyes európai országokban a zsidóság nemcionista szervei most választják meg a Jewish Agency alakuló gyűlésére a maguk delegátusait. Németország nemcionista zsidóságának szervezetei június 26-án Berlinben tartott gyűlésükön, amelyen a németországi zsidó közelet mintegy száz kiváló reprezentánsa vett részt, hat rendes és tizenkét póttagot választott a Jewish Agency alakuló gyűlésére.

Ezek a delegátusok a német zsidóság legtisztelendőbb és legelőkelőbb vezetőiből kerülnek ki, akik így a választás révén a legszorosabb elvi és anyagi kapcsolatba kerülnek Palesztina felépítésének munkájával. A Council rendes tagjai: Bruno Asch, dr. Leo Baek, dr. Blau, dr. Bernhard Kahn, Gerson Simon udvari tanácsos, dr. Asak Unna mannheimi főrabbi, Oscar Wassermann bankigazgató; póttagjai: prof. Georg Bernhard, a „Vossische Zeitung“ főszerkesztője, dr. Friedrich Brodnitz, Willy Dreyfus, dr. Hahn, Jakob Heckscher, dr. Otto Hirsch, Jakob Heckscher, dr. Jakob Horowitz frankfurti főrabbi, Bertold Izrael, dr. Neumayer főtörvényszéki elnök, Leo Simon, dr. M. Sobernheim egyetemi tanár, dr. Albert Sonheimer, dr. Ludwig Tietz és Margarete Tietz asszony.

A régi királyságban a zsidó hitközségek szervezetei ugyancsak az elmúlt héten választották meg a Jewish Agency alakuló kongresszusára delegátusait. A regáti nemcionista zsidóságot a Councilban Ely Bercovici és dr. Fildermann fogják képviselni.

Itt említjük meg, hogy Erdélyben a legközelebbi napokban fognak lezajlani a Jewish Agency választások. Ebből az alkalomból a Keren Hajjesszód központi bizottsága felszólítja azokat a hitközségeket és Keren Hajjesszód-bizottságokat, akik elektorataikat eddig még nem nevezték meg, hogy ezeknek neveit sürgősen közöljék a központi irodával.

— **Tűzvész a prágai Elba-kikötőben.** Prágából jelentik: Ma reggel 5 órakor az Elbe gőzhajózási társaság holesovici raktárhelyiségében tűz ütött ki. A tűz csakhamar óriási méreteket öltött, úgy hogy a tűzoltóságoknak nagy készültséggel kellett kivonulni. A tüzet csak délután 5 órára sikerült eloltani. A kár meg haladja a háromnegyedmillió koronát.

— **Angliában olyan szárazság uralkodott júniusban, amint 1866 óta nem volt példa.** Londonból jelentik: Június hónapban a meteorológiai kimutatások szerint Angliában olyan szárazság uralkodott, amint 1866 óta nem volt példa. A keleti grófságok csapadékmennyisége az átlagminimum 30 százalékán alul maradt. A szárazság súlyosan fenyegeti a termést s a nagyobb városokban, mint például Londonban és Liver-

— **Leégett a croydoni egy szövőgyár.** Londonból jelentik: Croydonban ma egy nagy szövőgyárban tűz támadt s a hatalmas épülettömb, amely a délelőtti órákban is még lángokban állott, teljesen leégett. A kár kétszázezer font sterling.

poolban attól tartanak, hogy további szárazság esetén takarékosági rendszabályokat kell életbeléptetni a vízszolgáltatás biztosítására. Manchesterben esőért imádkoznak az összes templomokban és a városi tanács betöltötte a verseny pályák locsolását.

SPORT

A Haggibbor házi teniszversenye

Versenyszámok:

- I. Férfi egyes
- II. Női egyes
- III. Férfi páros
- IV. Vegyes páros
- V. Női páros
- VI. Férfi egyes ifj.
- VII. Női egyes ifj. (Házi bajnokságok!)
- VIII. Férfi egyes másodosztály
- IX. Női egyes másodosztály
- X. Férfi egyes harmadosztály
- XI. Női egyes harmadosztály
- XII. Férfi egyes gyermekosztály
- XIII. Női egyes gyermekosztály

Feltételek:

1. A versenyen az FSSR. teniszszabályai érvényesek.
2. A versenyen csakis a Haggibbor tagjai indulhatnak.
3. Az ifjúsági számokban csakis az 1911 vagy ennél később és a gyermekszámokban csakis az 1914 vagy ennél később születettek indulhatnak.
4. A II. osztályú számokban csakis olyan játékosok indulhatnak, kik másodosztályban első helyet és első osztályban helyezést nem értek el.
5. A III. osztályban azok indulhatnak, kik versenyen még helyezve nem lettek. Ifjúsági és gyermekszámokban elért eredmények nem számítanak.
6. Minden szám győztese és helyezettjei díjazva lesznek. A másodikat illető díj csakis 6, a harmadikat illető pedig csakis legalább 12 résztvevő jelentkezése esetén nyerhető.
7. Nevezési díj: Első szám, vagyis aki csak egy számban indul, 100 lej, melyen felül fizetett még 50 lejért a többi összes számba benevezhet mindenki. Ifjúsági játékosok a fenti összegnek a felét fizetik.
8. Nevezési zárlat: 1929 július 8-án este 8 órakor. Sorsolás ugyanakkor a City-kávéházban lévő klubhelyiségben. Nevezések Radó Ernő szakosztály-elnök nével eszközlendők délutánként a Calea Victoriei 117 sz. alatti pályán s a nevezéssel egyidejűleg a nevezési díj is készpénzben fizetendő.
9. Versenybíró: A versenybíró által meghatározott időben köteles minden versenyző számait lejártszani.
10. Az I. és III. szám döntőmérkőzésein 3, a többi számokban 2 nyert szett szükséges a győzelemhez.
11. A versenyszüri áll: Gottlieb József, Farkas János és Radó Ernő urakból. Versenybíró: Devecseri László ur. Helyettesei: Farkas Imre, Danziger Ernő, Hirsch Gyula és Radó György urak.

Cluj, 1929 július 2-án.

Radó Ernő
 szakosztályi elnök.

Hirdessen az Uj Keletben

6 — Hare az és a tengerész...
 lentik: A ha és a tengerész...
 zet miatt nín...
 már megszűni...
 zött a hajók...
 bok szerveze...
 zést a tenger...
 oldalisága mi...
 tot alakított...
 futott hajók...
 rakták ki, me...
 lépött. A ha...
 maradt.

— Meleg idő...
 lentik: A mete...
 prognózisa szer...
 gati részeket...
 várható. A h...
 dclben 27 fok

— Az újsz...
 a yorki herceg...
 donból jelentik...
 újszülött fiána...
 ki herceg válla...
 tervzett szert...
 lyesen nem jele...
 belgrádi angol...
 magát.

— Nagyszabá...
 a kolozsvári He...
 vári cionista tá...
 halálának husz...
 kalmával egy...
 messi kiemele...
 ün n epélyel ak...
 nek áldozni. A...
 az ifjúsági gye...
 unitárius kollé...
 hó 7-én, vasár...
 meg az emléki...
 pontja lesz az...
 burg Chain bes...
 ra óta most fog...
 lozsvári cionista

— Meghülés...
 lobnál, torokgyu...
 nal inszaggatás...
 méztes „Feren...
 des gyomor- és...
 Egyetemi orvos...
 rint a Ferenc...
 Kélelemes és me...
 szertárakban, dr...
 letekben.

— Az orosz...
 gáltak a marxiz...
 lentik: A leni...
 lezjódott a tan...
 tatásaj. A víz...
 szerveztek vala...
 viselőiből alak...
 osérettel megerős...
 a tudomány min...
 tétéleivel tudta...
 rokat, akik a v...
 főleg azért mo...
 mert nem mutat...
 tot és nem tud...
 hangba hozni a...
 mos tanár nem v...
 gáztatásnak ezek...
 ták aliasukból.

— Orvoshívó...
 Budapest. Bu...
 budapesti önként...
 orvosszövetség...
 tesit. Gyakran...
 baleset, vagy be...
 kérők nem tudna...
 akar segíteni a...
 hívó központja...
 fülel nyilván ta...
 soknak a címét...
 részt öhajtanak...
 rendelkezésre al...
 székességet...
 hivni. A mentő...
 hogy a legköze...
 rendelkezésre áll...
 kell. Tegnapelő...
 tézmény.

6 — Hare az angol hajózási munkások és a tengerészek között. Londonból jelentik: A hajózási szállító munkások és a tengerészek között kiéleződött helyzet miatt nincs kizárva hogy holnap már megszünik Anglia és Írország között a hajóközlekedés. A szállítómunkások szervezete megszakitotta az érintkezést a tengerészekkel azok túlzott jobboldalúsága miatt s kijön tengerészesportot alakított. Wexfordba, Belfastba befutott hajók postóját postahivatalnokok rakták ki, mert a munkásság sztrájkba lépett. A hajórakomány kirakása elmaradt.

— Meleg idő várható. Budapestről jelelik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint meleg és főleg a nyugati részekben még zivataros esős időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délután 27 fok Celsius.

— Az újszülött jugoszláv királyfinak a yoroki herceg lesz a keresztapja. Londonból jelentik: A jugoszláv királyi pár újszülött fiának keresztapaságát a yoroki herceg vállalta el. A június végére tervezett szertartáson azonban személyesen nem jelenik meg, hanem Keynard belgrádi angol kövvel által képviselteti magát.

— Nagyszabású előkészületeket tesznek a kolozsvári Herzi-ünnepélyre. A kolozsvári cionista társadalom Herzi Tivadar halálának huszonegy éves évfordulója alkalmával egy, a rend's keretek közül messzi kiemelendő, nagyszabású emlékünnepélyvel akar a nagy vezér emlékének áldozni. A kolozsvári helyi csoport az ifjúsági egyesületekkel karöltve, az unitárius kollégium dísztermében folyó hó 7-én, vasárnap este 9 órakor tartja meg az emlékünnepélyt. Kiemelkedő pontja lesz az ünnepélynek dr. Weiszburg Chaim beszéde aki évek hosszú sora óta most fog legelőször ismét a kolozsvári cionista társadalomhoz beszélni.

— Meghülésnél, náihalásnál, mandolalobnál, torokgyulladásnál, idegfájdalmaknál inszurgatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít. Egytámi orvosok véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, felemes és megbízható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Az orosz egyetemi tanárok levizgáltak a marxizmusból. Londonból jelentik: A levingrádi egyetemen megkezdődött a tanárok nyilvános vizsgáztatása. A vizsgabizottság az ifjúsági szervezettek valamint a munkásság képviselőiből alakult. Nemlör tanárt dícsérettel megerősítették tanszékén, mert a tudomány minden ágát a marxizmus tüpleivel tudta igazolni. Azokat a tanárokat, akik a vizsgán nem feleltek meg, főleg azért mozdították el állásukból, mert nem mutattak elég esztályöntudatot és nem tudták tudományukat összhangba hozni a szovjetvilágnézettel. Számos tanár nem vetette magát alá a vizsgáztatásnak ezeket azonnal elmozdították állásukból.

— Orvosihívó központot állítanak fel Budapesten. Budapestről jelentik: A budapesti önkéntes mentőegyesület és orvosszövetség orvosihívó központot létesít. Gyakran előfordul, hogy hirtelen baleset, vagy betegség esetén a segítségkérők nem tudnak orvost kapni. Ezen akar segíteni a budapesti mentők orvosihívó központja. A budapesti mentőegyesület nyilván tartja azoknak az orvosoknak a címét, akik ebben a munkában részt öhajtanak venni és az időt, amikor rendelkezésre állnak. A közönségnek szükség esetén csak a mentőket kell felhívni. A mentőorvos vezető gondoskodik hogy a legközelebb lakó orvos azonnal rendelkezésre álljon. Az orvost díjazni fűl. Tegnapelőtt lépett életbe az új intézmény.

Fényképezik? Okvetlen tekintse meg az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagylókat, fényezőrokat stb. Gépek: 1000 lejtől. Papírok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250. EMKE-drogéria Cluj, Főtér és Deák F.-u. sarok.

— Kiterjedt kommunista szervezkedést lepleztek le Nagybeeskereken. Nagybeeskerekről jelentik: A nagybeeskereki rendőrség kiterjedt kommunista szervezkedést leplezett le. Harmincöt egyént le tartóztattak. A szervezkedés úgy derült ki, hogy Davidov Radovits vonaton féltette aktatáskáját amelyben a röpiratok voltak. Ugyancsak nála találtak meg a Proletár című kommunista lap legújabb számát. A megindult vizsgálat során mintegy huszonöt házkutatást tartottak. A nagybeeskereki rendőrség a szervezkedés egyik vezetőjét: Trajekovics Jovant akkor lepte meg, amikor

írógépe mellett éppen kommunista iratok sokszorosított. Ő volt a vezetője a kommunista szervezkedésnek és állandó összeköttetésben állott a szintén le tartóztatott Tóry Rozáliával, aki Zágráb, Szabadka és Nagybeeskerek között teljesített futárszolgálatot. Zágrábban le tartóztatták dr. Lövy Salamon orvost, aki a le tartóztatás pillanatában mérget vett be, azonban gyomormosással meg mentették. A szervezkedés tagjai jórészt munkások és iparosok. Az eddigi vizsgálat megállapítása szerint a most leplezett kommunista szervezkedés egész Jugoszláviát behálózza.

Közgazdaság

Csak az építkezés fellendülése segíthet a vaspiac krízisében

15 százalékkal csökkent a vasárak behozatali illetéke

(Cluj-Kolozsvár, július 3. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma délelőtt alkalmunk volt beszélgetést folytatni az erdélyi vasárügyárok egy kimagasló képviselőjével, aki a romániai és nemzetközi vaspiac egyik legalaposabb ismerője. Informátorunk a vaspiac aktuális kérdéseiről a következőket mondotta:

— Az erdélyi és romániai vaspiac most az új vámtarifa előkészületeinek jegyében áll. Sem a gyárosok, sem a kereskedők nincsenek kellőleg orientálva afelől, hogy milyen hatással lesz az áruk kialakulására az új vámtarifa, bár annak általános tendenciája többé-kevésbé ismeretes. A vasárak behozatali illetékét átlagosan 15 százalékkal csökkentik az új vámtarifa.

Kétségtelen azonban az, hogy nem az

új vámtarifa az, amely kimenthetné súlyos helyzetéből az erdélyi vaspiacot. A vaspiac helyzete ép úgy, mint más árucikkeké, szoros összefüggésben van az általános gazdasági viszonyokkal és különösen a pénzügyi helyzettel. A nagyipar prosperálását csak az építkezés fellendülése hozhatja meg, már pedig a helyzet az, hogy az építkezések elenyésző kivétellel esztendőnk óta fokozatosan esőkneknek. Ha valami építkezésről lehetne szó, az az a régi királyságban van, viszont a Bánátságban teljesen megszűnt az eddig még meglehetősen intenzív építkezés. Erőteljes állami investíciók és a magániniciatíva fokozott támogatása az, ami a vaspiacot súlyos és megrázkódtatásokkal fenyegető helyzetéből kimenthetik.

közt annak megállapítására, hogyan kapják fizetésüket a munkások arra az időre, amíg a gyárak átvétel miatt szünetelni kényserülnek.

Állatexportőrök figyelmébe. A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara a termény, állat és gyümölcsexportőrök figyelmét felhívja arra, hogy G. H. Hoid malmói tiszteletbeli konzulnak felajánlotta a szolgálatait, ami ezen cikkeknél Svédországban való elhelyezését illeti.

A vasut megtette az előkészületeket a gabonaexport akadálytalan lebonyolítására. Bukarestből jelentik: Az államvasutak vezérigazgatósága sűrűs intézkedéseket tett a termény- és gabonaszállítások akadálytalan lebonyolítására. A szolgálatai főnökségekhez megfelelő rendeltetések kaptak ki hogy mindenütt legelő számú kocsit tartanak a szállítmányok számára rendelkezésre.

Elmaradt a Banca Nationala és a bukaresti nagybankok közös értekezlete. Bukarestből jelentik: Burileanu bankormányzó tegnap délutánra érkezők re hívta egybe a Banca Nationalához a bukaresti nagybankok igazgatóit hogy felvilágosításokat adjon azokra a posztulátumokra vonatkozólag, amelyeket a bankok a Banca Nationalához terjesztett memorandumukban felsoroltak. Az értekezlet azonban végérvényesen elmaradt. A jegybank irásban fog a bankoknak a Banca Nationala új pénzügyi politikája ellen emelt kifogásaira válaszolni.

A bukaresti amerikai követség és az erdélyi városok dollár-kölcsöne. Több ízben megírtuk, hogy az erdélyi városok egy amerikai pénzesporttal nagyobb szabású dollárkölcsön felvételére vonatkozólag folytatnak tárgyalásokat. Ezzel kapcsolatosan egyes lapok azon hírt közölték, hogy a kölcsönajánlatot a bukaresti román követség közvetítette az erdélyi városoknak a kolozsvári városi tanács utján. A bukaresti román követség most nyilatkozatot tett közbe, amelyben leszögezi, hogy Kolozsvár városi tanácsának senami ajánlatot nem közvetített, a várossal még csak levelezést sem folytatott és senkivel idevonatkozó közlést nem kapott.

Nem fizet többé vissza plusz taxát a CFR. Bukarestből jelentik: Az államvasutak igazgatótanácsa legutóbbi ülésén kimondotta, hogy a jövőben semmi olyan plusz-taxa visszafizetését nem aprotálja, amely a tarifák emeléséből származik. Ez vonatkozik szénzállításra is, valamint olyan áruk szállítására, amelyek a tarifában nincsenek feltüntetve.

Hetven százalékkal szállították le a rádió vámját. A rádió népszerűsítését nagy lépésekkel fogja előmozdítani a vámrevíziós bizottságnak az a határozata, mely a rádiókészülékek vámját tetemesen leszállítja. A vámrevíziós bizottság azt javasolja, hogy az eddigi kilogrammonkénti 360 lej helyett a komplett rádiókészülékeket 300 lejjel, a rádióalkatrészeket pedig 360 lejről 50 lejre szállítsák le. Ezt az új tarifát a parlament még a nyári szünet előtt meg fogja szavazni. A rádió vámjának ez a 72, illetve 86 százalékos leszállítása valószínűleg azt fogja eredményezni, hogy ezután olyanok is szerethetnek fel rádiót, akik eddig anyagi nehézségek miatt nem tudtak hozzájutni a kultura terjesztésének ehhez az eszközéhez.

Bankok! Gyárak! Vállalatok! Kereskedők! Iparosok!
Saját érdekében felhívom b. figyelmüket modernül felszerelt
nyomdány és gumibélyegző gyáramra.
Modern kisüzem, olcsó árak, izletes munkák!
Kérjen árajánlatot!
EUGEN KATZ CLUJ,
Strada Regina Maria 37. szám.

Ha köhög vagy berekedt
egy igyon
Málnási SICULIA
gyógyvizet,
mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető.
Kapható minden fűszerüzletben.

A Matild-viz
egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

Pékek!
Szárz
tűziléc
kapható:
Fischer-fatelep
Str. Enescu 15. (Gyufagyár-ucca)
Telefonszám: 1300.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Két új könyv

Coster: A nászutazás. Charles de Costernek, az Uylenspiegel legendája szerzőjének, a belga irodalom büszkeségének, egyik legsikerültebb munkája a „Nászutazás” című regénye, amelyben a kiváló író minden jellemző vonását megtalálja az olvasó. A Nászutazás eredekes meséje a rég letűnt Biedermayer-korba vezet és az azóta eltelt korok csak még érdekesebbé teszik minden alakját. Hősei a gyermekét betegesen szerető anya, aki ezért még a vejében is halálos ellenségét látja és akit minden megmozdulásában anyai érzései vezetnek. Az anya képe aprólékos figyelemmel ragyogó, éle-en megrajzolt lelki portré, és cselekedeti a lélek egészen ismeretlen területeire vetnek világosságot. Az anya hűség társában, a vaskos, egészséges éjszárú szolgálóban Coster ahhoz a néposztályhoz jut, amelyet mindennél jobban szeret és felejtethetetlen emléket állít a flamand föld népének. Igazi zsánerképet azonban a két szerelmes leírásában ad a költő és az örökifjú érzések festésében új színekkel gazdagítja a fiatal házaspár életének leírását. A Nászutazás drámai eseményekkel kezdődik. A hősnő halálos mervevén, kihülten fekszik halotti ágyn, amikor megérkezik a fiatal ember, aki orvos és mert nem tartja halottnak a leányt, kísérletet tesz rá, hogy feltámassza. Az orvos küzdelme a halállal a világirodalom leghíresebb és legismertebb leírásai közül való, melyet ma már mindenütt Hugo Victor és Tolstoj nagy leírásai között emlegetnek. A Nászutazás nagy művészetel egy már rég letűnt és elfeledett világot idéz föl és jelenít meg előttünk, az egész olyan, mint a flamand festőiskola valamelyik kiválóságának festménye és a maga egészében olyan, hogy minden olvasó talál benne legalább egy kedves emléket, egy kedves gondolatot. A fordítást dr. Braun Soma végezte a szokott lelkiismeretességgel, míg a nyomdailag is szépen kiállított könyv címlapját Pérely Imre rajzolta. Ára 102 lej.

Swinnerton: „Estétől reggelig”. (Regény). Swinnerton a modern angol irodalom nálunk még egyelőre ismeretlen nagyságai közül való, de az egész angol-szász világ már évek óta az igazán kivételes írók közé sorozza és az a lázas gyorsasággal, amellyel műveit a kulturvilág minden nyelvére, a spanyoltól a dánig, lefordítják, teljes egészében igazolja az angol bírálok ítéletét. Az „Estétől reggelig” Swinnerton egyik chef d'oeuvre-jének számít és hozzá H. G. Wells írt előszót. Ebben az előszóban a díszretekkel amúgy is fukarkodó író Swinnerton a mai angol irodalom első sorába állítja és azzal végzi be lelkes sorait, „hogy lehet, hogy ez az író még más könyvvel is fogja gazdagítani az irodalmat, az is lehet, hogy az „Estétől reggelig” nem válik egyik napról a másikra népszerűvé, de bizonyos, hogy ha semmit sem írma ezután, ezzel az egy könyvével is halhatatlanná tette a nevét”.

Az „Estétől reggelig” pszichológiai regény, két fiatal ember és két leány egyetlen éjszakára sűrített története. De ez az egyetlen éjszaka egész életük története és egész embersorsokat vetít az olvasó elé. Bámulatos belső erő teszi abszolút drámaivá ezt a kis regényt, amelyről nyugodtan el lehet mondani, hogy egyetlen fölösleges mondat, de egyetlen fölösleges szó sincs benne és hogy minden egyszerűsége mellett is a legszenzációsabb regényekkel vetekedik. Swinnerton ebben a regényében a lélek addig ismeretlen mélységeibe merül alá, kifordítja és az olvasó elé hozza a szív minden titkos megröszdülését és megmári és beállítja a kérelhetetlenül robbogó élet akadályai közé. A lelki történések és a külső események közti ellen-

tét és feszültség ábrázolása a regény legnagyobb érdeme, amivel az „Estétől reggelig” a modern irodalom klasszikus írásai közé emelkedik. Egész röviden: nem lehet letenni a kézből ezt a könyvet, amelynek minden alakja még sokáig ott vibrál gondolatainkban. A fordítást dr. Braun Soma végezte, míg a nyomdailag szépen kiállított könyv címlapja Pérely Imre munkája. Kapható minden könyvkereskedésben. Ára 102 lej.

MOZI

CORSO-filmzsinház műsora:

Csütörtök, 5, 7, 9 órák: Utoljára fut Malk, aki felülmulja a szerepében Chaplint is: Mindennek oka a szerelem! Előjáték: A legújabb Ufa

EGY BORZALMAS ÉJSZAKA

Irta: MI SOSCSENKÓ

A rendőr egy éleset fűtyült és az egész ucca izgalomban volt. Boris Ivanovics nem is nézett körül. Apró, gyors léptekkel futott és a fejét vállai közé huzta. Mögötte pedig futottak az emberek. Halló, halló!

Az ucca sara egészen a térdéig fel-fécsent.

Boris Ivanovics a sarkon befordult, elérte megint a temető falát és átugrott rajta.

— Utána, utána, — kiáltott az előbbi hang. Idejertek testvérek, kergessétek, verjétek.

Boris Ivanovics üldözői elől a temető templomának előcsarnokába futott, a melléből könnyű fájdalom tört fel, visszszanézott és megfogta a templomajtó kilincsét. Az ajtó nyikorgott, engedett és kinyílt.

Boris Ivanovics befutott a templom belsejébe. Egy pillanatig megállott és nem mozdult a helyéről. Azután ijedten megfogta a fejét, majd felfutott valami lépcsőkön, a lépcsők nagyon gyöngék, nagyon korhadtak voltak, de ő csak futott, futott futott!

— És mindig felfelé. — Fogjátok meg, verjétek össze! Aki elfogja, jól rakja meg, kiáltott az előbbi rekedt hang.

Körülbelül száz emberből álló tömeg futott a temetőbe és betörték a temető templomába.

A templomban teljes sötétség uralkodott. Valaki gyufát gyújtott, meggyújtotta egy viaszgyertyának a maradékát mely egy hatalmas karos gyertyatartóban maradt meg. A magas, kopár falak és a kevés, szegényes templomi felszerelés kísértetiesen csillogott a sárga, gyöngén lobbanó világosságban.

Boris Ivanovics már nem volt a templomban.

Amikor azután a tömeg ordítva, egymást lökdösve, hirtelen pániktól elragadtatva — kihömpölygött a templomból, hirtelen a harangtorony felől a vészharang tompa sírása hallatszott.

Előbb csak néhány kongás messze időközben, azután mind gyorsabban és gyorsabban jött a harangszó, végül, mintegy mindent magával ragadó folyam zugása hallatszott az est békés öblében.

Boris Ivanovics volt, aki a harangot megszólaltatta.

Nagy nehezen mozgásba hozta a súlyos rézalkotmányt és minden erejét megfeszítve harangozott. Mintha egyhöz szándéka sem lett volna, minthogy ezzel a harangszóval fölzavarja az egész várost.

Ez azonban csak egy percig tartott. Azután megint csak hallani lehetett az előbbi hangot, amint rekedten ordított.

— Ide gyertek, ide! Csak nem hágy-

journal.
Péntek: 5, 7, 9 órák: Prémier. Az ujonnan felfedezett aradi származásu Nagy Kató és Vivian Gibson feltűnést keltő filmje: A kis szökevény.

GRAND

nyári mozgó műsora, városhaza udvarán

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap, hétfő, kedd este 9 órák: Széznációs 2 premier. Az erdélyi szépségverseny. A legjobb erdélyi és kolozsvári lányok felvonulása az Ellenzék szépségversenyén. Ugyanakkor a Rabszolga feleség (Eljön az idő.) Társadalmi dráma. A legújabb megjelenésű Paramount sláger. Főszereplő: Florence Vidor, a Bala-lajka és Oroszország hősnője E. Jannings partnere és Gary Cooper, a Fekete sejk fősz, aki Rudolfo Valentino szerepkörét vette át.

EGY BORZALMAS ÉJSZAKA

Irta: MI SOSCSENKÓ

juk öt elfutni?! Oda, oda, a harangtoronyhoz! Fogjátok meg a gazembert!

Az emberek közül néhányan felfutottak.

Amikor Boris Ivanovicsot kivették a templomból egy hatalmas embertömeg jött utána, sokan az ágyból ugrottak ki és félig meztelenek voltak. Ott volt egy néhány rendőr is és a városi tűzörségnek egy egész szakasza a temető falánál.

Némán kísérték őt a tömeg sorai között és bevitték a rendőrségi épületbe.

Arca halotthalvány volt, egész testében reszketett és lábai felmondták a szolgálatot.

5.

Ha néhány nap múlva valaki megkísérelte volna megkérdezni Boris Ivanovicsot, mért követte ezt el és mindenképp miért huzta meg a harangot, bizonyára egyszerűen a válát vonogatta és makacsul hallgatott volna. Ezt bizonyára többiben meg is cselekedte. De némelykor megmondhatta a kérdezősködőknek, hogy jobb lesz erről nem beszélni, tekre.

Akadtak emberek, akik emlékeztették bizonyos részletekre, mire ő egy ideges kémozdulattal értésére adta az illetőknek, hogy job lesz erről nem beszélni.

Azon az éjszakán Boris Ivanovicsot ott tartották reggelig a rendőrségen. Jeggzőkönyvet vettek fel az estről, aztán hazarendték. Aláírásával azonban köteleznie kellett magát arra, hogy nem fogja elhagyni a várost.

Kabátja egészen széjjel volt tépve, kalapja már nem volt, amikor sárgán és összeesetten kora reggel hazajött.

Lukéria Petrowna felsikoltott, öklével verte mellét, átkozta a napot, amelyen született, átkozta elhibázott életét, melynek természetesen nem lehetett más az okozója, mint Boris Ivanovics Kotofejew, ez az embersöpredék.

Este azonban megint, mint egyébkor, tisztán öltözve, szinte elegánsan ott ült a zenekarban és melancholikusan ültette az öreg triangulumot.

Mint mondtam, tiszta, elegáns ruhában volt, s haját ügyesen megfésülte és külsejében semmi sem árulta el a borzszó éjszakát, amely mögötte volt.

Csak két sötét, markáns vonás futott orrától a szájáig. Ezt a két vonást most kapta. Azelőtt nem volt meg az az ijedt, gömnyedt tartása sem, amellyel ott ült a zenekarban.

Mégis...

Boris Ivanovics Kotofejew sokáig fog élni. Tul fog élni téged... Tul fog élni engemet. Meglátod kedves olvasóm! Miatta igazán ne növezz ősz hajszálakat. Meg fog élni! A jég hátán is.

(Fordította: Szabó Imre).

— Vége —

אין דאסען קעןסטע דאס ארמ. כשר
אנאסדירן אין באנדע מושינאד

Rádió műsor

Idő: közép-európai

CSÜTÖRTÖK. Jul. 4. Budapest: 9.15 A magyar királyi 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 9.30. Hírek. 12.05. Gramofonhangverseny, opera, operett részletek és indulók. 12.25. Hírek. 12.35. A hangverseny folytatása. 13. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. 14.30 Hírek. 16. Rádió, szabadegyetem keretén belül, Liszt Ferenc művei gramofonlemezekén. 17.20. Dr. Méhes Gyula egy magántanár előadása. „A divat áldozatai” címen. 17.50. Elhalt magyar rótszerzők dalainak felújítása. 19. Három rádiójáték a stúdióból. 21.20. Az Országos Postás Zene- és Kultúregyesület hangversenye. 22.50. Pontos időjelzés, hírek. 23. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekari hangverseny.

Bécs: 21. Jancsi és Juliska mesejáték előadása. Utána esti hangverseny.

Belgrád: 22.20. Rádió kvartet.

Breslau: 20.30. Katonazene. 22.30. Szórakoztató zene.

Katlovit: 22.45. Táncczene.

Kassa: 20.40. Táncczene. 22.20. Hírek. Magyar nyelvű közlemények.

Leipzig—Drezda: 20. Hangverseny.

Milano: 20.30. Catalina: „Dejanice” című operájának közvetítése.

Nápoly: 21.02. Planquette: „A kornevillei harangok” című operettjének közvetítése.

Oslo: 20. Puccini: „Bohémélet” című operájának közvetítése.

Róma: 21. Szimfonikus hangverseny.

Torino: Verdi „Nabukodonozor” című operájának közvetítése.

Comunitatea Evreasca din Alba-Iulia.

No. 134/1929.

Konkurs.
Die isr. Cultusgemeinde zu Alba-Iulia sucht einen tüchtigen וברוך שומר der zugleich ein vorzüglicher וברוך קורא תורה sein soll. Reflectanten wollen ihre Offerte versachen mit Zeugnissen über streng religiöse Lebensführung, Aller, Befähigung, bisheriges Wirken, mit Abschriften der קבלות, nebst Angabe des Familienstandes und der Gehaltsansprüche bis 31. Juli 1. J. an gefertigten Vorstand einsenden, Alba-Iulia, 1. Juli 1929.

Ernster Géza secretar.
Fuchs Nandor präses.

Kiadó szép nagy parkettes szoba. Erzsébet-ut 55 szám.

A női

Selyem-harmonykák

mindigben nélkülözhetetlen!

GBL „Edelkoss”	Lei 400
GBL „Elite”	„ 350
GBL „Diamant”	„ 310
GBL „Dollars”	„ 170

Képe mindenütt csak egyből, először — az joggal állított — harmonykák is meg fog győzeget az, hogy a jó mindig a legelőbb.

Utánosan vissza minden utánad!

SZERKESZ
Ejeli t
KIADÓHVA
Str.
ELŐFIZET
Egész
Félévr
Negyed
Egy hó

X. évfoly
1929
• 5689

**Sza
vagy**

Örök rejtély
ditotta a kor
zsidó pontjain
megváltoztatás
előttünk, mil
abban, hogy a
szokások oly
avatkozzék be
alatt álló vall
Mikor a tervez
hirt kaptuk, s
a füleinknek.
séges? És épen
Lehetséges, h
vágó fontosság
és módosítana
a zsidóság eg
nyezőjét értesít
kikérték volna.
tikus államren
mája ez, amel
gatása nélkül,
hozza meg nem
döntéseit.

Kétszerez ar
a kormánynak
rendült a ko
vetett hitünk, r
törvénygyártás
fólasát jelenti
megrendült a
tásába vetett h
azt az illúziót
hogy azt az ér
tást, amelyben
részesítette a
lenzéki harcai
lése után legal
viszonzni ez a
megmondjuk: r
tizéves fegyver
gyakorlathon.

Beavatott he
állítják, hogy a
hedt Schor Ch
lyasolta a törv
ben. Ez a felte
látszik, mert n
vehető csoportja
kultúrtörvény
kivánná. Az er
elégedve a jele
kivánja a zsidó
forgácsolását
különállását s
vény és e két f
ki sem kívánja
Schor Chaim a
cior nem találta
lehetőséget a t
között. Schor C
ban ott áll az
maga eleven és
val és mélysege
hítközségek jóv
masan kiabránc
kétes alakok ol
gyakoroinyi egy
Manin Gyula ko
masabb, hogy a
hajlandó vissza
nár meggyőző
márai zsidóság
állást ezen java
Ugy értesülün
zottság tegnapi
nyos engedmény
delkezéseiből. V
kegyesen hajlan
közönszakadták
hogy minden